

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔ'

ΠΕΜΠΤΗ 23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1936

ΑΡΙΘ. 16-17

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ ΑΛΗΘΩΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα ἀπηύθυνε διὰ τοῦ ἡμερησίου τύπου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος πρὸς τὸν λαὸν τὰ ἑξῆς :

Πολλὰ πράγματα εἰς τὴν ζωὴν μας, τακτικῶς ἐπαναλαμβανόμενα, καταντοῦν ἀπλαῖ συνήθειαι καὶ ἀποβάλλουν πολλάκις τὸ ἐνδιαφέρον. Ἡ μεγάλη ὅμως καὶ λαμπρὰ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα, κατὰ τὴν ὁποίαν τελεῖται ἡ ἀνάμνησις τοῦ γεγονότος τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος, ἐπὶ τοσοῦτους ἤδη αἰῶνας ἐπαναλαμβανόμενη διὰ τὸν κόσμον καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὴν ζωὴν ἐκάστου ἐξ ἡμῶν, προκαλεῖ πάντοτε συγκίνησιν βαθυτάτην.

Μόνον ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι, ἕνεκα τῆς ἀπιστίας των, ἔσχον τὸ αὐτίχημα νὰ περιέλθουν εἰς κατάστασιν πνευματικῆς ἀναισθησίας καὶ νὰ στεροῦνται τῶν ἐκ τῆς θρησκείας ἱερῶν ἐξάρσεων καὶ συγκινήσεων, μένουν ἀδιάφοροι ἐκ τῆς ἱερωτάτης ἀναμνήσεως τοῦ γεγονότος τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος. Μακρὰν εὐρισκόμενοι τοῦ φωτός τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας, παραγνωρίζουν οὗτοι τὴν ἀλήθειαν ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο μετέβαλε τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου καὶ ἔστρεψε τὸν ῥοῦν τῆς παγκοσμίου ἱστορίας πρὸς νέας κατευθύνσεις, ἀνεγέννησε καὶ ἀνεμόρφωσε τὸν κόσμον. Ἄλλ' ἴσως καὶ αὐτοὶ ἀκόμη νὰ μὴ μένουν ἐντελῶς ἀσυγκίνητοι ἐκ τῶν χαρμωδῶν κωδωνοκρουσιῶν τῆς νυκτὸς τοῦ Πάσχα καὶ ἐκ τοῦ ἀκούσματος τοῦ θριαμβευτικοῦ ἕμνου «Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζωὴν χαρισάμενος».

Πόσα ἀληθῶς λέγει εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μας, ὅποια ἱερὰ αἰσθήματα προκαλεῖ, ὁ ἱερὸς οὗτος ἕμνος τῆς νίκης κατὰ τοῦ θανάτου!

Χριστὸς ἀνέστη!

Βεβαίως διὰ τῆς ἀνθρωπίνης γλώσσης δὲν δύναται νὰ παρασταθῇ τὸ γεγονός τῆς ἀναστάσεως εἰς ὅλην τὴν θεῖαν μεγαλοπρέπειαν καὶ εἰς ὅλον τὸ ἀπερινόητον βάθος του. Ἄλλ' ὅλοι τὸ αἰσθανόμεθα καὶ ὅλους

μᾶς καταλαμβάνει ἱερὸς ἐνθουσιασμὸς ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει του. Γέροντες καὶ νέοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πλούσιοι καὶ πτωχοί, ὅλοι δοκιμάζομεν τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν τῆς ἀληθείας τῆς ἀναστάσεως τοῦ πρὸς ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου σταυρωθέντος Χριστοῦ. Ἡ Σταύρωσις καὶ ἡ Ἀνάστασις ἀποτελοῦν τὸ θεμέλιον καὶ τὴν βᾶσιν τῆς ἀγίας ἡμῶν θρησκείας. Κατὰ τὴν νύκτα τῆς μεγάλης ἑορτῆς εἶνε διάχυτος εἰς τὰς ψυχὰς μας ἡ βαθεῖα συναίσθησις τοῦ θριάμβου τῆς ζωῆς κατὰ τοῦ θανάτου. Τὰ πάντα πληροῦνται ἐκ τοῦ ἐκλάμπαντος ἐκ τοῦ τάφου θείου φωτός.

Παρήλθον ἔτη καὶ αἰῶνες, γενεαὶ γενεῶν ἀντικατέστησαν ἀλλήλας, ὁ κόσμος κατὰ τὴν ἱστορικὴν του διαδρομὴν διήλθε διὰ σφοδρῶν τρικυμιῶν καὶ μεγάλων περιπετειῶν, ἀλλ' ἡ ἐκ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα χαρὰ, εἶνε πάντοτε νέα, ἰσχυρὰ, αἰώνια.

Εὐχόμεθα ὅπως ὁ εὐσεβὴς ἑλληνικὸς λαὸς αἰσθάνεται πάντοτε τὴν χαρὰν αὐτήν. Ἡ ἐθνικὴ ἱστορία του συνδέεται ἀδιαρρήκτως μετὰ τῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεώς του. Μετὰ πάροdon τοσοῦτων αἰῶνων καὶ ἐν τῷ νέῳ Ἑλληνισμῷ ζοῦν ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ παράδοσις καὶ τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα τῆς ορθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς δύο μεγάλαι πνευματικαὶ δυνάμεις, αἵτινες προσέδωκαν εἰς τὸν χριστιανικὸν Ἑλληνισμὸν τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ θεμελιώδη γνωρίσματα του. Δὲν εἶνε, λοιπόν, δυνατόν νὰ μὴ εὐρίσκη βαθυτάτην ἀπήχησιν εἰς τὴν ψυχὴν παντὸς ἀληθοῦς Ἕλληνοῦ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη»!

Ἄλλ' εἶθε τοῦτο νὰ ἐνισχύη τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν πίστιν καὶ ν' ἀναπτύσῃ τὰς ἀρετὰς ἐκείνας, πρὸ πάντων τὴν ἀγάπην, τὴν εἰρήνην, τὴν χρηστότητα, τὴν ἀγαθωσύνην καὶ τὴν δικαιοσύνην, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Χριστιανισμὸς ἀσκεῖ τὴν εὐεργετικὴν του ἐπὶ τῆς ζωῆς ἐπίδρασιν καὶ προσδίδει εἰς αὐτὴν τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀληθινὴν τῆς ἔννοιαν. Ἡ θρησκεία δὲν εἶνε θεωρία, ἀλλὰ ζωὴ, παύει δὲ νὰ ἀσκή τὴν ἀγαθὴν ἐπίδρασίν της, παύει νὰ ὑφίσταται ἐν τῇ πραγματικότητι, ἂν δὲν ἐκδηλοῦται εἰς τὴν ζωὴν. Μικρὸν πρὸ τοῦ σταυρικοῦ του θανάτου ὁ Κύριος ἔλεγε πρὸς τοὺς

μαθητάς του: «Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή!». Ἡ ζωὴ μας πρέπει νὰ εἶνε ἀληθῶς χριστιανική διὰ νὰ εἶνε δυνατόν νὰ αἰσθανώμεθα τὴν χαρὰν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» ἄς ἀπαντῶμεν ἐξ ἀγραδάντου καὶ ἐνδομύχου θρησκευτικῆς πίστεως καὶ ἐκ βαθείας συναισθήσεως ὅτι πρέπει νὰ προσαρμόζωμεν τὴν ζωὴν μας πρὸς τὴν πίστιν: «Ἀληθῶς ἀνέστη!».

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἰωάνν. 20, 19—31.

Ἡ ἐξουσία τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἡμῶν μεταβιβάσει εἰς τοὺς ἁγίους αὐτοῦ Ἀποστόλους, λέγων «ἂν τινων ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται», καὶ ἐμφυσῶν αὐτοῖς ἐπὶ τούτω τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, εἶναι χάρις, ἡ ὁποία, ἐνῶ τοὺς Ἀποστόλους ἀνάγει εἰς τὴν ὑπερτάτην τιμὴν καὶ ἀξίαν, εἰς ἣν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξιχθῆ ὁ ἄνθρωπος, ἀποτελεῖ συγχρόνως ἐν τῶν μεγίστων δι' αὐτὸν εὐεργετημάτων. Δεδομένου ὄντος ὅτι ἡ ἁμαρτία εἶναι ὁ ἀπρόσκλητος μὲν, ἀλλὰ καὶ ἀναπόφευκτος τῆς ζωῆς ἡμῶν συνοδοιπόρος, ἡ ἐκάστοτε θεραπεία τῶν πληγῶν αὐτῆς ἄς ἀποθέτει ἐπὶ ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν, καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἡθικῆς υγιείας καὶ εὐεξίας εἶναι ἐκ τῶν ἐξαιρετῶν τῆς τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα κηδεμονίας καὶ ἀγαθότητος δώρων. Ἐντεῦθεν ἡ Ἁγία Μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία τὴν ἐξαιρετὸν ταύτην ἐξουσίαν ὡς δύναμιν, ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων τοῦ βίου αὐτῆς χρόνων, ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ χριστεπανύμνου πληρώματος ἀσκούσα αὐτὴν διὰ τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως. Ἐναι ἀληθές, ὅτι ἡ ἀπανταχοῦ Ἐκκλησία δὲν ἤσκησε πάντοτε μετὰ τῆς αὐτῆς περιστάσεως καὶ «φόβου Θεοῦ» τὴν θείαν τῆς «ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν» ἐξουσίαν, οὐδὲ ἐδόθη πάντοτε ἡ ἀνάλογος πρὸς τὴν περὶ τὸ Μυστήριον τοῦτο ἄκραν τοῦ Θεοῦ συγκατάβασιν σημασία καὶ καλλιέργεια. Καὶ ἐντεῦθεν αἱ ποικίλαι καταχρήσεις τῆς Παλικῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἐκτροχιασμός τῶν Προτεσταντικῶν παραφυάδων, καὶ ἡ παρ' ἡμῖν τοῖς ὀρθοδόξοις περὶ τὸ Μυστήριον τοῦτο πεζότης. Εὐκταῖον θὰ ἦτο, μάλιστα κατὰ τοὺς σημερινούς χρόνους, νὰ λάβῃ ἐπιστημονικὴν πορείαν ἡ διεξαγωγή τοῦ ἔργου τῆς Πνευματικῆς Πατρότητος. Πολλοὶ ψυχὰ ἐναυάγησαν ἐνώπιον τῶν Πνευματικῶν! Εἶναι τόσα τὰ ἐφρόδια, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ συγκεντρώσῃ ὁ Πνευματικός, ἰδίᾳ γνώσις τῆς ψυχολογίας καὶ περιπτώσεολογίας, ὥστε δικαιολογεῖται πλήρως εἰδικὴ τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τῆς Θεολογικῆς Ἐπιστήμης μέριμνα. Ἄλλως, ἐξουσία καὶ δύναμις κολοσσιαίας διὰ τὸ χριστεπανύμνον πλήρωμα σημασίας καταδικάζεται εἰς ἔνοχον ἀδράνειαν.

Οὐδ' εἶναι τυχαῖον τὸ ὅτι ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ἐξέλεξεν ὡς ἡμέραν μεταβιβάσεως τοιαύτης θαυματουργοῦ καὶ ἰαματικῆς ἐξουσίας αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεώς Του, συμβολίζων οὕτω τὴν

διὰ τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως ἀνόρθωσιν τοῦ πίπτουτος χριστιανοῦ. Καθὼς δὲν εἶναι ἐπίσης τυχαῖον τὸ γεγονός: ὅτι ἐπανειλημμένως, πρὶν μεταδῶσθαι τὴν χάριν τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν εἰς τοὺς Ἀποστόλους, εἶπεν αὐτοῖς τὸν σημαντικὸν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ χαιρετισμὸν, «εἰρήνη ὑμῖν». Ἡ Ἐξουσία τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν ἐκληρονομήθη παρὰ τῶν διαδόχων τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ ἀσκεῖται, οὕτως ἢ ἄλλως, μέχρι σήμερον. Ἐκληρονομήθη ὁμοίως καὶ ἀσφαλίτως προϋπόθεσις τῆς εἰρήνης τοῦ Χριστοῦ; Ἡ ἱστορία καὶ ἡ πείρα ἔχουσιν ἐν προκειμένῳ τὸν λόγον. Καὶ τὰ ἐπακολουθήματα;

Ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς μόνον, διότι ἐξέφρασε τὴν ἀμφιβολίαν εἰς τοὺς λόγους τῶν ἄλλων δέκα ἀποστόλων αὐτοῦ, οἵτινες ἔλεγον αὐτῷ «ἐωράκαμεν τὸν Κύριον», μόνον διότι, οὐχὶ σκεπτικιστικῶς, ἀλλ' ἀφελῶς καὶ ἀπλάστως ἐξέφρασε τὸν πόθον νὰ ἴδῃ καὶ αὐτὸς «τὸν τύπον τῶν ἡλῶν», ἀπέβη τὸ σύμβολον τῆς ἀπιστίας καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς «ἄπιστε Θωμᾶ» κατέστη ἰδανικὴ μορφή διὰ τοὺς ἀπιστοῦντας περὶ τὴν ἠδυσπιστοῦντας. Ποῖος χαρακτηρισμὸς θὰ εὐρεθῆ δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι καὶ διὰ βίου στρεβλοῦ καὶ διὰ τῆς περὶ αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου ἀκηδίας αὐτῶν διαψεύδουσιν, οὕτως εἰπεῖν, αὐτόν, καὶ ἐξωθοῦσι τοὺς ἄλλους νὰ ζητῶσιν ἄμεσον παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐνίσχυσιν διὰ τὴν πίστιν αὐτῶν, ἢ καὶ νὰ ἀμφιβάλλωσι λέγοντες «ἂν μὴ ἴδω οὐ μὴ πιστεύσω»; καὶ διὰ τοῦ κακοῦ παραδείγματος νὰ θέτωσιν εἰς ἀτονίαν, τό γε ἐφ' ἑαυτοῖς, τὸ λόγιον τοῦ Κυρίου «μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες»; Μόνον Κλήρος ἀποστολικῶν ζήλου καὶ φρονήματος δύναται νὰ κάμῃ ἐκποδῶν «τοὺς ἀπίστους Θωμάδες».

Μάρκ. 15, 43—18, 8

Θαυμαστὴ ὄση τοῦ «εὐσχήμονος βουλευτοῦ» ἡ τόλμη καὶ ἡ ἐκδήλωσις τῆς ἀφοσιώσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ὑπάτης εὐλαβείας πρὸς τὸ Ἅγιον τοῦ Σωτήρος ἡμῶν Σῶμα. Ἡ ἐξέγερσις τοῦ ἀχαρίστου λαοῦ δὲν εἶχε ποσῶς κοπάσει Ἄλλ' Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀρμαθαίας, ἐν κρυπτῷ τέως «προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ», *τολμᾷ* εἰσέρχεται πρὸς τὸν Πιλάτον, ζητεῖ πρὸς ἐνταφιασμὸν τὸ Ἅγιον Σῶμα τοῦ μεγάλου καταδίκου, καὶ ὁ Ῥωμαῖος ἡγεμὼν «ἐδωρήσατο τὸ Σῶμα τῷ Ἰωσήφ». Τὸ τόλμημα τὸ εὐσεβὲς ἐκεῖνο δὲν ἀπέμεινε μνησθένον. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐδαγγελιστοῦ «ἦλθε καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν εἰς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρον μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρος ἑκατόν. Ἐδρασαν οὖν τὸ Σῶμα ἐν ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων» καὶ «κατέθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας».

Καὶ τὰ δύο ταῦτα παραδείγματα, παραδείγματα προσώπων ἀνηκόντων εἰς τὰ ἀνώτατα στρώματα τῆς τότε κοινωνίας, δὲν εἶναι ἱκανὰ νὰ δεῖξωσιν, ὅτι αἱ λεγόμεναι σήμερον ἀνώτερα κοινωνικὰ τάξεις, αἱ ὁποῖαι ἀφιλοῦσι τὴν θρησκείαν ὡς ὑπόθεσιν τάχα τοῦ ἀμαθούς λαοῦ καὶ ὑπεράνω τοῦ Χριστοῦ τάσσουσι τὸν χρυσόν, δὲν εἶναι, λέγω, ἱκανὰ νὰ δεῖξωσιν, ὅτι αἱ τάξεις αὗται παραπαίουσι; Καὶ δὲν βεβαιούσιν ἐπι-

σης, ὅτι ἡ πίστις ἢ ἀνυστερόβουλος, ἢ πίστις ἢ ὁποία δὲν ἀποτελεῖ ἔδαφος πορισμοῦ, ἀλλὰ πηγὴν ἐμπνεύσεων, ἢ πίστις αὐτὴ ἐνισχύει τὴν σκέψιν καὶ τὴν θέλησιν καὶ κινεῖ πρὸς πράξεις ἡρωϊκὰς καὶ γενναίας; Τί ὅτι ἡ πίστις αὐτὴ ἦτο ἐν κρυπτῷ ζῶντος τοῦ Σωτῆρος; Εἶναι ὑπέροχον τὸ ὅτι ἐξεδηλώθη εἰς τὸ κρισιμώτατον σημεῖον τῆς ἀπακαθηλώσεως καὶ τοῦ ἐνταφιασμοῦ ἐνός ἐσταυρωμένου καταδίκου.

Εἴμεθα ὅμως ὑποχρεωμένοι νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ γυναικεία φύσις, τὸ λεγόμενον ἀσθενὲς φύλον, ἀνεδείχθη καθ' ὅλην τὴν ἐξέλιξιν τοῦ θείου δράματος ἀνδρειότερον, συμπονετικώτερον τοῦ ἀνδρός. Οὐδ' εἶναι κενὸν ἐννοίας τὸ ὅτι εἰς τὰς Μυροφόρους κατὰ πρῶτον ἐφανερώθη ὁ Κύριος, ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν. Κατὰ τὴν σταύρωσιν ἔμενον «μακρόθεν θεωροῦσαι γυναῖκες μαθητρίαι, ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴ μήτηρ, καὶ Σαλώμη»· αὐταὶ κατὰ τὸν ἐνταφιασμὸν «ἐθεώρουν τοῦ τίθειαι»· αὐταὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου ἠγόρασαν ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσι τὸν Ἰησοῦν».

Ἐὰν ἡ θρησκεία εἶναι πρωτίστως ὑπόθεσις τῆς καρδίας καὶ τοῦ συναισθήματος, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἱ Μυροφόροι γυναῖκες ἀπέδειξαν, ὅτι ἡ γυναικεία καρδία εἶναι ἢ μᾶλλον πρόσφορος νὰ διατηρῆ καὶ ζωογονῆ αὐτὴν μεταξύ τῶν ἀνθρώπων ὡς τις ἐστιὰς κατέχουσα καὶ μεταλαμπαδεύουσα αὐτήν. Ἡ πρὸς τὸν Χριστὸν ἰδίᾳ πάσχοντα προσήλωσις τῶν Μυροφόρων γυναικῶν ἀποτελεῖ ψυχολογικὸν καὶ θρησκευτικὸν γεγονός, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δύναται νὰ βασισηθῆ ἢ ὑποχρέωσις διὰ τὴν χριστιανὴν γυναῖκα ἀναλόγου πρὸς τὴν εὐαισθησίαν αὐτῆς κοινωνικῆς προνοίας καὶ δράσεως. Ἄν δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ πίστις τῶν γυναικῶν μαθητριῶν ὑπερέβαλλε τὴν πίστιν τῶν μαθητῶν, ἀδιαψεύστως ὅμως δυνάμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι κατέχουσιν αὐταὶ τὰ σκήπτρα τῆς συμπαθείας καὶ τοῦ πόνου ἐνώπιον τοῦ πάσχοντος Ἰησοῦ. Εἶναι μικρὰ συμβολὴ εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἂν ἡ χριστιανὴ γυνὴ, ἐν μέσῳ μάλιστα τῆς σημερινῆς ἀθλιότητος καὶ δυστυχίας, ἐφιλοδόξει νὰ δρᾷ σπουδαίως καὶ συστηματικῶς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πεδίου τῆς συμπαθείας καὶ τοῦ πόνου;

Κ.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ περὶ τοῦ ἐν Ἡρακλείῳ Ἀττικῆς καθολικοῦ σχολείου.

Ἄριθ. 1074 1935

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Ἐν Ὀλομελείᾳ

Συγκείμενον ἐκ τῶν Σταμ. Παπαφράγκου, Προέδρου, Ἀ. Γαζῆ, Ν. Πουλίτσα, Ἐ. Μελισσιδίου, Κ. Κυριακοπούλου, Ι. Φωκά, Ἀ. Διγενοπούλου, Συμβούλων, Χ. Μητρόλια καὶ Κ. Μηλιαρέση, Παρέδρων τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Συνεδριάσαν δημοσίᾳ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ του τῆ

δεκάτῃ (10ῃ) Δεκεμβρίου 1935, παρόντος καὶ τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας Δ. Κοντογιάννη, ἵνα ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς ἀπὸ 27ης Ἰουλίου 1935 αἰτήσεως ἀκύρωσεως τοῦ Ἰωάννου Φρ. Φιλιππούση Καθολικοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, κατοίκου Ἀθηνῶν, παραστάντος διὰ τῶν πληρεξουσίων του δικηγόρων Χρ. Δελένδα καὶ Θ. Τσάτσου—κατὰ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, εὐδόλως παραστάντος—κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 137]1935 ἐμπιστευτικοῦ πρωτοκόλλου ἀποφάσεως τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργοῦ.

Ἀκούσαν τοῦ Εἰσηγητοῦ Συμβούλου τῆς Ἐπικρατείας Α. Διγενοπούλου, ἀναγνόντος καὶ ἀναπτύξαντος τὴν κατὰ νόμον ἔκθεσίν του, καθ' ἣν τὸ ἱστορικὸν τῆς προκειμένης ὑποθέσεως ἔχει ὡς ἔπεται:

Ὁ Ἱ. Φιλιππούσης, Ἀρχιεπίσκοπος τῶν ἐν Ἑλλάδι Καθολικῶν διὰ τῆς ἀπὸ 27 Ἰουλίου 1935 αἰτήσεως αὐτοῦ, κατατεθείσης αὐθημερόν, αἰτεῖται διὰ τοὺς ἐν αὐτῇ λόγους τὴν ἀκύρωσιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. 137 καὶ ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1935 ἀποφάσεως τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ, δι' ἣς οὗτος ἀπηγόρευσε τὴν περαιτέρω λειτουργίαν τῆς ἐν Παλαιῷ Ἡρακλείῳ Ἀττικῆς ἐδρευούσης Σχολῆς ἢ Ἱεροσπουδαστηρίου τοῦ τάγματος τῶν Freres Maristes μέχρι τῆς ἀποκλήσεως τῆς ἣς ἐστερεῖτο κατὰ τὸν νόμον 4862]1931 (φ.2) «περὶ ξένων σχολείων» ἀδείας.

Ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως προκύπτουσι τὰ ἑξῆς ζητήματα:

1) Ἐὰν νομιμοποιεῖται ὁ αἰτῶν ἐν τῇ προκειμένῃ δίκῃ;

2) Ἄν τὸ ἐν Παλαιῷ Ἡρακλείῳ Ἀττικῆς Ἰδρυμα τοῦ θρησκευτικοῦ τάγματος τῶν ἀδελφῶν Μαριστῶν εἶναι ξένον σχολεῖον ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ Νόμου 4862 καί,

3) Ἄν εἶναι νόμῳ βάσιμοι οἱ προτεινόμενοι λόγοι ἀκύρωσεως.

Ἐφ' ὧν ὁ Εἰσηγητὴς ἀνέπτυξε τὴν γνώμην αὐτοῦ.

Ἀκοῦσαν τῶν πληρεξουσίων τοῦ προσφυγόντος ἀναπτύξαντων καὶ προφορικῶς τοὺς λόγους τῆς προσφυγῆς καὶ αἰτησαμένων τὴν παραδοχὴν αὐτῆς καὶ ἀκύρωσιν τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως.—καί,

Ἰ δ ὄ ν τὰ σ χ ε τ ι κὰ

Σ κ ε φ θ ἐ ν κ α τὰ τὸ ν Ν ὅ μ ο ν

Ἐπειδὴ διὰ τῆς ὑπὸ κρίσιν αἰτήσεως, νομοτύπως καὶ ἐμπροθέσμως ἀσκηθείσης, διώκεται ἡ ἀκύρωσις τῆς ὑπ' ἀριθ. 137 καὶ ἀπὸ 15 Αὐγούστου 1935 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας δι' ἣς συνφῶδὰ τῇ διατάξει τοῦ ἀρθροῦ 1 § 4 τοῦ νόμου 4862 «Περὶ τῶν ξένων σχολείων» διατάχθη τὸ κλείσιμον τοῦ ἐν Ἄνω Ἡρακλείῳ τῆς Ἀττικῆς καὶ ἄνευ ἀδείας λειτουργούντος ξένου σχολείου τῶν Ἀδελφῶν Μαριστῶν καὶ ὅπερ κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ αἰτοῦντος, ἀσκοῦντος τὴν κρινομένην αἴτησιν ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ Καθολικοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, εἶναι Μοναχικὸν Φροντιστήριον καὶ Ἱεροσπουδαστήριον, διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ Μοναχικοῦ Τάγματος τῶν Ἀδελφῶν Μαριστῶν, καταλεγόμενον εἰς τὴν τάξιν τῶν

Ἐκκλησιαστικῶν Καθηδρωμάτων καὶ ἐφ' ὧν οὗτος ἄξιοι ὅτι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Κώδικος τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἀσπεί τὴν ἀνωτέραν ἐποπτείαν καὶ δὴ πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ἐξ οὗ τὸ ἔννομον τοῦτου συμφέρον καὶ ἠθικὸν πρὸς ἀσκήσιν τῆς ὑπὸ κρίσιν ἀκυρωτικῆς προσφυγῆς.

Ἐπειδὴ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νόμου 4862 «Περὶ τῶν ξένων σχολείων» ξένα σχολεῖα καὶ ὧν ἡ λειτουργία ἀνευ ἀδείας ἀπαγορεύεται θεωροῦνται τὰ ἰδιωτικὰ σχολεῖα παντός εκπαιδευτικοῦ περιεχομένου, τὰ ὅποια εἴτε ἰδρυθῆσαν ὑπὸ Ἑλληνοσ πολίτου ἢ ὑπὸ νομικοῦ προσώπου, σωματείου ἢ ὀργανισμοῦ μὴ ἑλληνικοῦ ἢ μὴ ἐδρευόντος ἐν Ἑλλάδι ἢ ἀνήκουσιν εἰς τοιοῦτον φυσικὸν ἢ νομικὸν πρόσωπον. Ἐν προκειμένῳ ζητῶν διὰ τῆς ἐπιδικίου αἰτήσεως ὁμολογεῖται παρὰ τοῦ αἰτούντος καὶ πιστοῦται ἄλλως καὶ ἐκ τοῦ φακέλλου ὅτι τὸ κλεισθὲν ἐκπαιδευτήριον ἀνήκει εἰς νομικὸν πρόσωπον ἢ σωματεῖον ἢ ὀργανισμὸν μὴ ἑλληνικὸν καὶ μὴ ἐδρευόντα ἐν Ἑλλάδι καὶ συνεπῶς εἶναι ξένον κατὰ τοὺς σαφεῖς ὁρισμοὺς τῆς § 1 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ἀνω εἰρημένου νόμου. Ἐξ ἐτέρου ἐκ τοῦ αὐτοῦ φακέλλου καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῆς ἀπὸ 16 Νοεμβρίου 1934 ἀναφορᾶς τοῦ Τμήματος Χωροφυλακῆς Νέας Ἰωνίας ὡς καὶ τῆς ἀπὸ 1 Μαρτίου 1935 ὑπ' ἀριθ. 2 ἀναφορᾶς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Α'. Ἐκπαιδευτικῆς περιφερείας διαπιστοῦται, ὅτι ἐν τῷ ξένῳ τούτῳ ἐκπαιδευτήρῳ καὶ ἀποδεδειγμένῳ ἀνευ ἀδείας λειτουργοῦντι παρὰ τοὺς ἐπιτακτικὸς ὁρισμοὺς τοῦ νόμου 4862 φοιτῶσι παῖδες διδασκόμενοι κυρίως καὶ πρωτευόντως θρησκευτικὰ καὶ ἀσκητικά, δευτερευόντως δὲ καὶ μαθήματα παιδαγωγικά, οἱ ἐκ τούτων δὲ περιβεβλημένοι τὸ μοναχικὸν ἔνδυμα εἰσὶν ἐλεύθεροι, κατὰ τὴν ἰδίαν ὁμολογίαν τοῦ ὑποδιευθυντοῦ τοῦ ζηθέντος ἐκπαιδευτηρίου, νὰ τραπῶσιν εἰς οἰονδήποτε ἐπάγγελμα τῆς ἐπιλογῆς των διδασκόμενοι οὕτω καὶ οὕτοι ἀναγκαίως μαθήματα παιδαγωγικά καὶ προδήλως ἐν ἐκτάσει εὐρυτέρᾳ καὶ μορφῇ γενικωτέρᾳ τῶν κατὰ κοινὴν πεῖραν ἀναγκασιούτων διὰ τὴν αὐστηρῶς ἱεροπρεπῆ καὶ θρησκευτικὴν μόρφωσιν τῶν βουλομένων νὰ ἐγκαταρῶσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν μοναχικὸν βίον. — Οὕτω βεβαιουμένων τῶν πραγμάτων ἐκ τοῦ φακέλλου ὁρθῶς κατ' ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως τῆς § 1 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νόμου 8624, χαρακτηρίζοντος ἃ διακρίτως ὡς ξένα σχολεῖα τὰ παντός εκπαιδευτικοῦ περιεχομένου ἰδιωτικὰ τοιαῦτα καὶ ἐφ' ὧν εὐλόγως καθιερ ἰ οὗτος τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, ἐκρίθη τὸ κλεισθὲν ὡς τοιοῦτον καὶ συνεπῶς ἀπορριπτὸς ἀποβαίνει ὁ ἐναντίος ἀκυρωτικὸς λόγος, καθ' ὃν κατὰ κατάχρησιν ἐξουσίας ἐφηρομόσθη διὰ τῆς προσβαλλομένης πράξεως ὁ Νόμος 4862 δι' ἄλλους σκοποῦς, μὴ συντρέχοντας ἐν προκειμένῳ, νομοθετηθεῖς.

Ἐπειδὴ καὶ περαιτέρω καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς ἐρευνῆς τοῦ πράγματι καὶ νόμῳ ὑποστατοῦ τῆς ἰδιότητος ὑφ' ἣν παρίσταται ὁ αἰτῶν, ἐν τῇ γενικότητι τοῦ Νόμου 4862, θεωροῦντος ἠθῶς ὡς ξένα σχολεῖα τὰ ἰδιωτικὰ τοιαῦτα παντός εκπαιδευτικοῦ περιεχομένου περιλαμβάνονται καὶ τὰ κατὰ τὴν ἰσχύιν τοῦ νόμου τούτου ἡ-

φιστάμενα ξένα Ἱεροσπουδαστήρια καὶ κατὰ τὴν ὀρθὴν περὶ τούτου δηλώσιν τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, τὴν γενομένην κατὰ τὴν ἐν Ἱεροσολαῖς συζητήσιν τοῦ νόμου τούτου. Τὸ δοκιμαστικὸν Ἱεροσπουδαστήριον, οἷον χαρακτηρίζεται ἐν τῇ πιστοποιητικῇ τοῦ Καθολικοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τὸ κλεισθὲν καὶ ἀναμφισβητήτως ξένον τοιοῦτον ὑπάγεται εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἀνω εἰρημένου νόμου 4862, καθιεροῦντος διὰ τοῦ ἄρθρου 4 καὶ ἐπὶ τούτου τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους. Ἡ τοιαυτὴ ὑπαγωγή τῶν Ἱεροσπουδαστηρίων εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ νόμου 4862 δὲν προσκρούει εἰς τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Συντάγματος, ὡς ἀντιτάσσει ὁ αἰτῶν. Τὸ Σύνταγμα καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς εἰδικωτέρας ὑποχρεώσεως, κατέναντι τῶν Καθολικῶν δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 πρωτοκόλλου τῆς 3ης Φεβρουαρίου 1830 τοῦ Λονδίνου διασφαλίζει ἀληθῶς τὴν ἐλευθερίαν τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως, ἀναγνωρίζον τὴν τε ἐλευθέραν ἐκδήλωσιν τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων ἐκάστου ὡς καὶ τὴν ἀκόλυτον τέλεσιν τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν λατρείαν. Ἀλλὰ προδήλως εἰς τὰ Ἱεροσπουδαστήρια δὲν τελοῦνται ἀποκλειστικῶς καὶ κυρίως τὰ τῆς λατρείας, οὔτε προορίζονται ταῦτα ὡς χώρος ἐκδηλώσεως τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων τῶν διδασκόντων καὶ διδασκόμενων, οὐδὲ τέλος παρέχεται ἐν αὐτοῖς ἀποκλειστικῶς ἡ διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν δογμάτων. Ἐφ' ὅσον ὅθεν ἀποδεδειγμένως κατὰ τὰ προειρημένα, τὸ κλεισθὲν, ἔστω καὶ ἐν ὡς μοναχικὸν Φροντιστήριον ἢ Ἱεροσπουδαστήριον ἤθελε χαρακτηρισθῆ, ἔχει ἀναμφισβητήτως καὶ ἐκπαιδευτικὸν σκοπὸν, ὁρθῶς ὑπήχθη εἰς τοὺς διὰ τοῦ νόμου 4862 θεσπιζομένους περιορισμοὺς, τεθέντας κατ' ἀκολουθίαν τῶν ζητῶν ὁρισμῶν τοῦ ἐν τῷ χρόνῳ τῆς ἐκδόσεως τῆς προσβαλλομένης πράξεως ἰσχύοντος Συντάγματος τοῦ ἔτους 1927 καὶ δὴ τοῦ ἄρθρου 23, καθ' ὃ καὶ τὰς ὑπὸ τούτῳ σχετικὰς ἐρημνευτικὰς δηλώσεις δύνανται νὰ θεσπισθῶσιν ἄδεια πρὸς ἴδρυσιν ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων, ἐν ᾧ δικαίωματι περιλαμβάνονται προδήλως καὶ τὸ δικαίωμα τῆς θεσπίσεως βῶν καὶ περιορισμῶν συναφῶν, ὑφ' οὓς χωρεῖ ἢ καθ' ἑκάστον λειτουργία των. Ἀπορριπτὸς ὅθεν ἀποφαίνεται ὁ περὶ ἀντισυνταγματικότητος τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νόμου 4862 προσβαλλόμενος ἀκυρωτικὸς λόγος.

Ἐπειδὴ αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 1 καὶ 3 τῆς ὑπὸ τοῦ Ν. Διατάγματος τῆς 20 Σεπτεμβρίου 1923 κυρωθείσης καὶ ἐν Σέβρις ὑπογραφείσης τῇ 10ῃ Ἀυγούστου 1920 συνθήκης μεταξὺ τῶν συνησπισμένων συμμάχων δυνάμεων Μεγάλῃς Βρετανίας, Γαλλίας, Ἰαπωνίας καὶ Ἰταλίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀφ' ἐτέρου καὶ καθ' ἧς οἱ ὑπῆκοι Ἕλληνας, οἱ ἀνήκοντες εἰς θρησκευτικὴν μειονότητα ἀπολαύουσι νομικῶς καὶ πραγματικῶς τῆς αὐτῆς προστασίας καὶ τῶν αὐτῶν ἐγγυήσεων, ὧν ἀπολαύουσιν οἱ ἄλλοι ὑπῆκοι Ἕλληνας, ἔχοντες ἰδίως ἴσον δικαίωμα νὰ συνιστῶσι, διευθύνωσι καὶ ἐλέγχωσιν ἰδίαις δαπάναις καὶ θρησκευτικὰ ἱδρύματα ἢ Σχολεῖα καὶ ἄλλα Ἐκπαιδευτήρια ἱδρύματα, δὲν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν ἐν τῇ ἐπιδικῇ περιπτώσει, ἐφ' ὅσον συναρτᾶ τοῖς προειρημένους, διεπιστώθη καὶ κατ' ἀναμφισβήτητον

τρόπον, ὅτι τὸ κλεισθὲν εἶτε ὡς ἴδρυμα χαρακτηρησθῆ, εἶτε ὡς Σχολεῖον ἀνήκει εἰς πρόσωπον εἶτε φυσικόν, εἶτε νομικόν, πάντως ὅμως μὴ ἔχον τὴν ἑλληνικὴν ὑπηκοότητα. Διὰ τῆς προσβαλλομένης πράξεως δὲν ἐθίγη δικαίωμα Ἕλληνας ὑπηκόου, καθολικοῦ τὸ θρησκειομα, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Νόμου 4862 διετάχθη τὸ κλείσιμον ξένου κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρου I τοῦ αὐτοῦ Νόμου Ἐκπαιδευτηρίου, ἅτε λειτ. υργοῦντος ἄνευ ἀδείας καὶ ὅπερ κλείσιμον ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει ὀρθῶς ἐπιτάσσει ὁ νόμος οὗτος. Ἄλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ἐκδοχῇ, ὅτι πρόκεινται δικαιώματα Ἑλλήνων ὑπηκόου, καθολικοῦ τὸ θρησκειομα, καὶ ταῦτα ὁ μεταγενέστερος τῆς Συνθήκης καὶ ἐπικρατέστερος ταύτης καθ' ὃ νεώτερος Νόμος 4862 ἠδύνατο κατ' ἀρχὴν νὰ θίξη τροποποιῶν τὰ διὰ τῆς κυρωθείσης Συνθήκης ὁρισθέντα, ἅτε ταύτης μὴ προσκτώσης ἐπηυξημένην δύναμιν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦτέστιν, ὅτι ἀπεκλείετο ἢ διὰ μεταγενεστέρου Νόμου κατάργησις ἢ τροποποιήσις ταύτης, προσλαμβανούσης δὲ ἰσχὴν Νόμου διὰ τῆς Νομοθετικῆς κυρώσεως τῆς. Ἐπὶ πάντων ὅμως ὁ Νόμος 4862 «περὶ ξένων Σχολείων» οὐδαμῶς ἐτροποποίησεν τὰς ἄνω εἰρημένους διατάξεις τῆς Συνθήκης ταύτης καὶ δι' ἧς θεσπίζεται ἀπλῶς ἰσότης δικαιομάτων μεταξὺ πάντων τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων, ἀνεξαρτήτως ἂν τινες τούτων ἀνήκουσιν εἰς ἐθνικάς, θρησκευτικάς ἢ γλωσσικὰς μειονότητες. Ἐφ' ὅσον δὲ κατὰ τὰ ἐν τῇ ἡγουμένη σκέψει εἰρημένα κατὰ τὸ ἄρθρον 23 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1927 καὶ τὰς ὑπὸ τοῦτο δηλώσεις νόμου δύνανται νὰ απαιτήσιν ἄδειαν πρὸς ἴδρυσιν ἐκπαιδευτηρίου, οἷον ἐκρίθη τὸ κλεισθὲν, καὶ νὰ καθορίζωσι τοὺς ὅρους καὶ τοὺς περιορισμοὺς, ὅφ' οὗς θὰ προβαίη ἢ καθ' ἕκαστον λειτουργία τούτων, δὲν δύναται νὰ χαρακτηρησθῆ ὁ Νόμος 4862 προσκρούων εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς ὡς ἄνω εἰρημένης Συνθήκης, ἀφοῦ διὰ ταύτης, μὴ καθιερούσης πλεονεκτικὴν τὴν θέσιν τῶν εἰς μειονότητά τινα ἀνηκόντων ὑπηκόων Ἑλλήνων, θεσπίζεται ἀπλῶς ἰσότης δικαιομάτων πάντων ἀδιακρίτως τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων, ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τῆς συστάσεως καὶ διευθύνσεως θρησκευτικῶν ἰδρυμάτων καὶ ἐκπαιδευτηρίων ἐν γένει, δυνάμενον ὅμως νὰ υποβληθῆ κατὰ τὸ Σύνταγμα εἰς περιορισμοὺς καὶ ὅρους ἔχοντας προδήλως ἐφαρμογὴν ἀδιακρίτως ἐπὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων καὶ αὐτῶν τοῦτέστι τῶν ἀνηκόντων εἰς μειονότητά τινα. Ἀπορριπτὸς ὅθεν ὁ ἐναντίος ἀκυρωτικὸς λόγος.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Ἀπορρίπτει τὴν ὑπὸ κρίσιν αἴτησιν.

Διατάσσει τὴν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου κατάπτωσιν τοῦ παραβόλου.

Καταδικάζει τὸν αἰτοῦντα εἰς τὰ τέλη.

Ἐκρίθη καὶ ἀπεφασίσθη ἐν Ἀθήναις τῇ 15ῃ Δεκεμβρίου 1935, καὶ ἐδημοσιεύθη αὐτόθι τῇ 30ῃ Δεκεμβρίου 1935.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΤΑΜ. ΠΑΠΑΦΡΑΓΚΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
Δ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΙΑΣΑΦΗΣΙΣ

Καίτοι εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν τοὺς λόγους τοῦ ἀρχαίου σοφοῦ, ὅτι «χαλεπὸν καὶ ἀναμαρτήτως τι ποιήσαντας μὴ ἀγνώμονι κριτῇ τυχεῖν», ὅμως δὲν ἐφантаζόμην ὅτι ἐν ἄρθρον μου ἐν τῇ «Ἀναπλάσει», ὅπου ὑπεστήριζον συνοπτικῶς μὲν, ἀλλ' ὀπωσδήποτε συστηματικῶς καὶ σαφῶς (τοῦλάχιστον δι' ἐπιστήμονας ἀναγνώστας), πῶς ἀντιλαμβάνομαι ἀπὸ τῆς ὀρθοδόξου σκοπιᾶς τὸ σύγχρονον πρόβλημα περὶ τῆς σχέσεως τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ κράτος καὶ τὸ ἔθνος, θὰ ἐπιμᾶτο δι' ἀσυνήθους προσοχῆς καὶ πλουσιωτάτου σχολιασμοῦ ἐκ μέρους δύο ἀξιότιμων συναδέλφων, καὶ δὴ ὅτι ὁ σχολιασμὸς οὗτος θὰ προσελάμβανε τὸν χαρακτηρηστικὸν προσωπικῆς ἐπιθέσεως, ὅπως βλέπει τις μάλιστα εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας», τὸ πασχαλινόν. Ἐν τῷ φύλλῳ τούτῳ ὁ μὲν κ. Μπαλᾶνος ἀναθεωρῶν (καὶ λίαν ὀρθῶς) τὴν προεξαγγελθεῖσαν ἀπόφασίν του, καθ' ἣν «θεωρῶν τὸ ζήτημα ἐξαντληθὲν, δὲν θὰ ἐπανήρχετο ἐπ' αὐτοῦ», ἐπανέρχεται εἰς τὴν «κριτικὴν» ὑπὸ τύπον «ἀνακεφαλαιώσεως», ὁ δὲ κ. Ἀλιβιζᾶτος παρεμβαίνει ἵνα καὶ αὐτὸς νέον ἄρτυμα εἰς τὰ σχόλια καὶ νέα ἐφόδια εἰς τὴν κριτικὴν παράσχη.

Ὡς ἀφορμὴ τῆς τοιαύτης πολεμικῆς, προβάλλεται ὑπ' ἀμφοτέρων ὁ φόβος, μήπως δημιουργηθῆ παρά τινι τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἀναπλάσεως» ἢ καὶ τῶν ἐν Δαλματία ἀκροατῶν μου ἢ παρεξήγησις, ὅτι ἡ εἰσηγήσις μου διερμηνεύει τὰς γνῶμας τῆς ἑλληνικῆς θεολογίας καὶ δὴ καὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι «ἐθνικοῦ συμβουλίου». Ἐὼλος ὁ φόβος καὶ περιττὸς ὁ τόσος κόπος. Διότι ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας οὔτε ἔδωκε ποτε ἀφορμὴν νὰ θεωρηθῆ ὡς διεκδικῶν τὸν ὅλον τοῦ ἡγέτου τῆς ἑλληνικῆς θεολογίας, ἀφήνων εἰς ἄλλους τὴν φιλοδοξίαν ταύτην, οὔτε ἐν τῇ εἰσηγήσει του ἐκείνην ὑτηνίχθη καθ' οἷονδὴποτε τρόπον, ὅτι ἔχει σχέσιν τινα πρὸς τὸ ἐν λόγῳ «ἐθνικὸν συμβούλιον». Θὰ ἦρκει δὲ μία φιλικὴ προφορικὴ ἐκ μέρους τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὸ «ἐθνικὸν συμβούλιον» κ. Ἀλιβιζᾶτου ἢ ἄλλου τινὸς ὑπόδειξις, ἵνα προέβαιεν ἀμέσως εἰς ἀνάλογον δήλωσιν ἐν τῇ «Ἀναπλάσει», ἔστω καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων.

Ἄλλὰ τί ἦτο πράγματι ἐκεῖνο, ὅπερ τόσον ἐσκανδάλισε τὴν συνείδησιν τῶν δύο συναδέλφων, ὥστε νὰ σπεύσουν ἀπὸ τῶν στηλῶν ὅμι τῆς «Ἀναπλάσεως», ἀλλὰ τοῦ ἐπισήμου ὄργάνου τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν νὰ ἐπιτεθοῦν αἰφνιδιαστικῶς καθ' ὀλοκλήρου τῆς εἰσηγήσεώς μου, χωρὶς νὰ ζητήσουν παρ' ἐμοῦ προηγουμένως προφορικὰς διασαφήσεις καὶ χωρὶς νὰ εὐρουν οὐδὲν σημεῖον εἰς τὸ ὅποῖον νὰ δηλώσουν συμφωνίαν μετ' ἐμοῦ; Τόσον λοιπὸν βαθὺ χάσμα ἰδεῶν τοὺς χωρίζει ἀπ' ἐμοῦ;

Εἶναι ὅμως ἀπορίας ἄξιον πῶς, ἐφ' ὅσον ἠθέλον νὰ κρίνουν τὴν εἰσηγήσίν μου ἐν ἄλλῳ περιουδικῷ, δὲν ἠθάνθησαν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δώσουν εὐρεῖαν περιλήψιν τῶν ὑπ' ἐμοῦ λεχθέντων καὶ ἔπειτα νὰ ἀσκήσουν τὴν κριτικὴν των ἐπὶ τε τοῦ ὅλου καὶ ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστον. Τοῦτο ἀναγκάζομαι ἤδη νὰ πράξω ἐγώ.

Ἡ οὐσία λοιπὸν τῆς εἰσηγήσεώς μου ἐκείνης ἦτο

ἡ ἐξῆς: « Αἱ ὀρθόδοξοι ἐκκλησίαι τῆς Βαλκανικῆς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν λαῶν αὐτῆς ἐμφανίζονται ὑπὲρ τὸ δέον προσκεκολλημέναι εἰς τὸ ἄρμα τοῦ κράτους καὶ εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἐθνότητος καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ φυλετισμοῦ, ἐπὶ παραμελήσει καὶ παρακώλυσει τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ἀποστολῆς καὶ ἐπὶ ἀθετήσει τοῦ γνησίου πνεύματος τῆς Ὁρθοδοξίας, φθάνουσαι μέχρι τοῦ σημείου νὰ υποθάλωσι τὴν ἐθνικὴν ἀλαζονίαν καὶ νὰ ἐνισχύωσι τοὺς φυλετικοὺς ἀνταγωνισμοὺς τῶν ὀρθοδόξων λαῶν. Καὶ συναφεῖς μὲν πρὸς τὴν τοιαύτην ὑπερβολικὴν τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν προσκόλλησιν εἰς τὸ ἔθνος καὶ τὸ κράτος εἶναι, πρὸς τοὺς ἄλλοις, καὶ αὐτὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἐπιφανόμενα τῆδε κακεῖσε τάσεις ἡγεμονίας ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ, ἐπὶ ἀθετήσει ὑπερχιλιετοῦς καὶ κατὰ πάντα γεραρᾶς ἱστορικῆς παραδόσεως ἀποτελοῦσης ἐγγύησιν διὰ τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν εὐθυμερίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (ἐννοῶ τὰ ἀπαράγραπτα ἱστορικὰ δίκαια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου). Τὸ δὲ ἀποτελεσμα τῆς τοιαύτης τακτικῆς τῶν αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἶναι, ὅτι στεροῦνται ἀλληλεγγύης καὶ ζωῆς συνοχῆς πρὸς ἀλλήλας καὶ ὅτι υποβλέπουσιν ἀλλήλας, χωρὶς νὰ ἐξασκῶσι τὴν δέουσαν ἐπιδρασίαν ἐπὶ τοὺς λαοὺς αὐτῶν. Εἰς ταῦτα πάντα συντελεῖ βεβαίως καὶ τὸ ὅτι ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία στερεῖται σήμερον δυστυχῶς πραγματικοῦ ἐνιαίου θρησκευτικοῦ κέντρου μὲ ὑπερεθνη ἡγεμονίαν, ὅσον ἦτο τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βυζαντινῆς αυτοκρατορίας καὶ τῆς τουρκικῆς δουλείας, ἥτις πάλιν ἔλλειψις ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν γνωστὴν τελευταίαν κατὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου στάσιν τῆς Τουρκικῆς κυβερνήσεως, ἀφ' ἑτέρου δ' εἰς τὰς πολιτικοκρατικὰς καὶ σωβινιστικὰς τάσεις ἐκκλησιῶν τινῶν μὴ ἐλληνικῶν. Ἡ τοιαύτη τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν ὑπερβολικὴ προσκόλλησις εἰς τὸ ἄρμα τοῦ κράτους καὶ εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἐθνότητος εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀγ. Γραφῆς (ἐξ ἧς παρέθεσα τὰ κυριώτατα σχετικὰ χωρία) καὶ πρὸς τὴν ἀπαύση. Τόσον τὸ κράτος ὅσον καὶ τὸ ἔθνος εἶναι ἐν τῇ σημερινῇ καταστάσει τῆς ἀνθρωπότητος, ἐν ἧ βεβαίως δὲν επικρατεῖ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπαραίτητα εἰς τὴν διατήρησιν καὶ πρόοδον καὶ τὴν εὐθυμερίαν αὐτῆς. Ἀλλὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀπαραίτητος εἶναι καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἥτις ἔχει πρὸς τὸ κράτος καὶ τὸ ἔθνος ὅν λόγον ἔχει ἢ ψυχὴ πρὸς τὸ σῶμα. Ὅπως δὲ μεταξὺ ψυχῆς καὶ σώματος, οὕτω καὶ μεταξὺ Ἐκκλησίας ἀφ' ἑνὸς καὶ κράτους καὶ ἔθνους ἀφ' ἑτέρου ὑπάρχει τρόπος ἀρμονικῆς συμβιώσεως καὶ συνεργασίας. Ὅσον δὲ τυγχάνει ἀντεναγγελικὴ ἐνδεχομένη ἀξίωσις τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως συνδυάζη εἰς τὰς χειρὰς τῆς τὰ δύο ξίφη, τῆς κοσμικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς ἐξουσίας, τόσον εἶναι ἀφόρητος ἀπὸ χριστιανικῆς ἐπόψεως ἀνάλογος ἀξίωσις τοῦ κράτους. Τοιοῦτό τι εἶναι ἐν ὀλίγοις τὸ πνεῦμα τῆς εὐαγγελικῆς περὶ τῆς σχέσεως Ἐκκλησίας, κράτους καὶ ἔθνους διδασκαλίας, εἰς ἣν διδασκαλίαν ὀφείλει καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ταύτης νὰ ἐπιστρέψῃ ἡ Ἐκκλησία πρὸς τὸ

πραγματικὸν συμφέρον τοῦ τε ἔθνους καὶ τοῦ κράτους. Τότε δέ, ἀλλὰ μόνον τότε θὰ δυνηθῇ ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία νὰ ἀνακτήσῃ καὶ τὸ ὑπερεθνοῦς χαρακτῆρος θρησκευτικὸν κέντρον τῆς.

Ἀπὸ λοιπὸν τὰ ἀντιχριστιανικὰ καὶ ἀντιπατριωτικὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἐσκανδάλισαν τόσον τὴν πατριωτικὴν καὶ ὀρθόδοξον συνείδησιν τῶν δύο Ἑλλήνων συναδέλφων, εἶπον πρὸς τοὺς ἐν Δαλματία Σέρβους, Ρουμάνους, Ἀλβανοὺς καὶ Βουλγάρους συνέδρους, ἐξ ὧν μάλιστα καὶ ἕνας ἀνώτατος κληρικός, ἵνα «φανῶ εὐάρεστος εἰς αὐτοὺς» καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸν κ. Μπαλάνου οὐδεμία μοι προσβλήθῃ ἐκεῖ ἀντίρρησης!

Ἦδη ὅμως οἱ ἀναγνώσται τῆς «Ἐκκλησίας», ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἀκριβῶς εἶπον ἐγὼ τόσον ἐν τῇ «Ἀναπλάσει» ὅσον καὶ ἐν τῷ φύλλῳ τούτῳ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ἐπ' αὐτῶν σχόλια τῶν κ. κ. συναδέλφων, θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνουν κατὰ πόσον ἀπεδόθησαν ὑπ' ἐκείνων πιστῶς τὰ λεγόμενά μου καὶ κατὰ πόσον ἦσαν δίκαια τὰ σχόλιά των, ὥστε νὰ περιτεύῃ ἐφεξῆς οἰαδήποτε ἐπιανόδος μου εἰς τὴν κριτικὴν αὐτῶν. Εἰς τὸ αὐτὸ κριτήριον τῶν ἐπαϊόντων ἀναγνωστῶν παραπέμπον καὶ τὴν τελευταίαν «ἀνακεφαλαίωσιν» τοῦ κ. Μπαλάνου μὲ τὸ δίστιχον τοῦ Γκαῖτε καὶ μὲ τὸν ταῦτισμὸν τοῦ θρησκευτικοῦ βυζαντιανοῦ κράτους τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου πρὸς τὰ σύγχρονα κράτη τῆς Βαλκανικῆς καὶ μὲ τοὺς ἄλλους ἰσχυρισμοὺς του καὶ ἀτόπους ὑπαιτιγμούς του. Διὰ τοῦτο εἶναι περιττὴ καὶ ἡ ἀπάντησις εἰς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλιβιζάτου, ὃν εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἐνισχύσιν τῶν ἐπισημῶν μου περὶ συνεργασίας τοῦ κράτους μετὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης, ὅπως ἡ ὀρθόδοξος θεολογία ἐπανέλθῃ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀγ. Γραφῆς καὶ τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, μάλιστα τῶν Ἑλλήνων, χειραφετουμένη ἀπὸ πάσαν δυτικὴν ἐπήρειαν παραβλάπτουσαν τὴν οὐσίαν τῆς ὀρθοδοξίας, ὅσον καὶ λυποῦμαι διὰ τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ του κοπιώδη σκιαμαχίαν κατὰ τῆς ἐκκοσμικεύσεως τῆς παπικῆς ἐκκλησίας καὶ κατὰ τοῦ ἱ. Αὐγουστίνου καὶ τοῦ Bart (γράφει Barth) κλπ. Μετὰ τοῦ συναδέλφου τούτου ἄλλως τε ἐλπίζω, ὅτι μετὰ τινος ἡμέρας, Θεοῦ θέλοντος, θὰ συναντηθῶμεν εἰς τὴν ὀρθόδοξον σύσκεψιν τοῦ Νεβισάδ (11—16 Μαΐου), ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φλέγοντος ζητήματος (ἂν καὶ τοῦτο εἶναι διὰ τοὺς δύο συναδέλφους ἀνύπαρκτον ἐξ ἐπόψεως ἐλληνικῆς), ὁπότε θὰ δοθῇ εἰς ἡμᾶς ἡ πολυτιμὸς εὐκαιρία νὰ συζητήσωμεν καὶ προσφορικῶς (ἀφ' οὗ δὲν τὸ κατορθώσαμεν ἐδῶ) ἐκεῖ δὲ ἐλπίζω ὅτι θὰ ἀποδείξω, ὅτι ἡ περὶ γενέσεως τοῦ κράτους θεωρία, ἣν ἐχαρακτήρισα ὡς αὐγουστίνειον, ἐπειδὴ ἀνεπτύχθη ὑπὸ τοῦ Αὐγουστίνου, ἔχει βαθεῖας καὶ πολλαπλὰς τὰς ῥίζας τῆς ἐν τῇ Ἀγ. Γραφῇ καὶ διετυπώθη τὸ πρῶτον ὑπὸ Ἑλλήνων πατέρων (Κλήμεντος Ἀλεξανδρ., Γρηγορ. Ναζιανζηνοῦ κλπ.).

Θὰ ἐπεθύμουν μόνον, πρὶν κλείσω τὴν παροῦσαν καὶ ὅλην τὴν ἀνιερὰν δι' ἐμὲ συζήτησιν, νὰ διατυπώσω δύο παρατηρήσεις σχετικὰς μὲ τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Ἀλιβιζ. α') Δὲν ἐνόησα εἰς τί ἀπέβλεπεν ἡ παρέμβασις του εἰς τὴν μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ κ. Μπ. συζή-

τησιν, (πρὶν λήξῃ αὕτη διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσεώς μου) καὶ μάλιστα ἡ προεξαγγελία τῆς τοιαύτης παρεμβάσεως εἰς τὸ αὐτὸ τεῦχος, ὅπου ἐδημοσιεύθη ἡ τελευταία ἀπάντησίς μου. Μήπως ἐθεώρησεν ἄρα γε ἀνεπαρκῆ τὴν ἐπιχειρηματολογίαν τοῦ κ. Μπαλ. ἢ προΐκειτο περὶ στρατηγικῆς παρεμβάσεως; β) Ἄφ' οὗ μὲ προκαλεῖ, ὀφείλω νὰ υπενθυμίσω εἰς τὸν κ. Ἀλιβιζ., ὅτι ἐγὼ συμμετέσχον εἰς τὴν σύσκεψιν τῆς Δαλματίας κατόπιν ἐπιμόνων πρὸς ἐμὲ παρακλήσεων καὶ ἐπισημῶν προσκλήσεως ἐκ μέρους τοῦ δευθυντοῦ τοῦ ἐν Γενεύῃ γραφείου ἐρευνῶν τοῦ «Πρακτικοῦ Χριστιανισμοῦ», ὅπως ὄχι μόνον παρῶν εἰς τὴν ἐν λόγῳ σύσκεψιν, ἀλλὰ καὶ διατυπώσω καὶ τὰ θέσεις μου ἐπὶ τοῦ κυρίου θέματος αὐτῆς «κράτος, ἔθνος, ἐκκλησία ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου». Ὁ δὲ κ. Ἀλιβιζ. τότε, καίπερ χολωθεὶς διὰ τὴν ἀπ' εὐθείας πρόσκλησίν μου ταύτην, οὐχ ἤττον ὅμως «μὲ παρεκάλεσε» νὰ ἀντιπροσωπεύσω τὸ «ἐθνικὸν συμβούλιον» εἰς τὴν ἐν λόγῳ σύσκεψιν. Πρὸ τοῦ μάλιστα νὰ μὲ παρακαλέσῃ ὁ κ. Ἀλιβιζ. νὰ ἀναλάβω τὴν ἀντιπροσωπεΐαν τοῦ «ἐθνικοῦ συμβουλίου», ἐγὼ εἶχον ἐξαποστείλει εἰς τὸ εἰρημένον Γραφεῖον τὰς θέσεις μου ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς πολυγραφώσεως καὶ ἐγκαίρου διανομῆς αὐτῶν πρὸς τὰ μέλη τῆς συσκέψεως. Ἄλλως τε, ἂν ὁ κ. Ἀλιβιζ. δὲν εἶχεν ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμὲ, θὰ ὀφείλειν ὡς γραμματεὺς τοῦ ἐθνικοῦ συμβουλίου ἢ νὰ ἠγηθῆ αὐτὸς τῆς ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπεΐας ἢ νὰ ἐξαποστείλῃ τὰς ἰδικὰς του θέσεις εἰς τὴν ἐν λόγῳ σύσκεψιν, ἐκτός ἐὰν δὲν κατεδέχετο, ἐπειδὴ ἦτο «μικρὰ» ἄλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι ἀπορίας ἄξιον, πῶς δίδει σημασίαν εἰς τὸ τί ἐλέχθη εἰς μίαν ἀσήμαντον σύσκεψιν.

Ὅπως δὴποτε ἐγὼ συμμετασχὼν εἰς τὴν σύσκεψιν ἐκείνην ὄχι μόνον τὴν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν ἐτήρησα εἰς τὸ ἀπαιτούμενον ὕψος καὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ σεπτοῦ Οἴκου. Πατριαρχεῖον ὑπερημύνθη ἐγγράφως καὶ προφορικῶς ὅσον ἔπρεπεν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν παρεξηγήσιμον πρόποσιν ἐν τῷ ἐπισήμῳ δείπνῳ ἐπιμελῶς ἀπέφυγον, χωρὶς μάλιστα νὰ ἔχω καὶ τὰς εἰδικὰς ὁδηγίας τοῦ κ. Αλιβιζάτου. Ἀκριβῶς δ' ἐπειδὴ ἢ συμμετοχῇ μου ὀφείλετο εἰς ἐξωτερικὴν πρόσκλησιν, διὰ τοῦτο καὶ ἀπέφυγα νὰ ὑποβάλω εἰς τὸ «ἐθν. συμβούλιον» ἐκθεσιν τῶν πεπραγμένων, ἀναλαβόντος τὸ ἔργον τοῦτο οὐ παρὸς Μυτιληναίου.

Τέλος ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ὀρθόδοξα φρονήματα ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν, ὑπὲρ ὧν καὶ ἐν ὀνόματι τῶν ὁποίων κόπτονται οἱ φ'λοι συνάδελφοι, νομίζω ὅτι δὲν εἴμεθα δὰ καὶ τόσον πολλοὶ ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὥστε νὰ τὰ ἀγνοοῦν οἱ ἀναγνώσται τῆς «Ἐκκλησίας». Ἄλλως τε καὶ ἐξ ὅσων ὑπεστήριξεν ἕκαστος εἰς τὴν συζήτησιν ταύτην τεκμηριοῦνται τὰ φρονήματα αὐτοῦ.

Τελεία καὶ παῦλα.—

Π. Ι. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

E. R. SEEBERG

[6]

Δόγμα, λατρεία καὶ Πίστις (Frömmigkeit)

ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ.

Α'. Δόγμα

1. *Ἡ διδασκαλία.*

Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ διορθωθῇ ἡ ἀντίληψις καθ' ἣν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ὡς παραμείνασα προσεκκλημένη ἐπὶ τοῦ θεμελίου τῶν ἐπτὰ οἰκουμηνικῶν συνόδων, κατέχει μόνον μομοποιημένην Θεολογίαν. Βεβαίως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διδάσκει, ὅτι ὁ ἀπαρισυνὸς τοῦ δόγματος ἀπεπεραιώθη ἐν τῇ τελευταίᾳ συνόδῳ τῆς Νικαίας, κατὰ τὸ 787 π. Χ. καὶ ὅτι τὸ δόγμα καθωρίσθη ἀμετακλήτως· ἀλλὰ τὰ μεγάλα θεολογικὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἀνεπτύχθησαν διὰ τῆς γεωμανικῆς μεταρρυθμίσεως ἢ διὰ τῆς δυτικῆς σχολαστικῆς Θεολογίας ἢ διὰ τῶν μυστικιστῶν τῆς Ἀνατολῆς Ἐκκλησίας, ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς ὀρθοδόξου Θεολογίας. Ἐπομένως ὁ λόγος περὶ ἀποστεωμένης Ὁρθοδοξίας, τοῦ ὁποίου ἡ Διαφωτιστικὴ καὶ ὁ Ὁρθολογικὸς ἐκκαμνον χρησίν, οὐδεμίαν ἔχει θέσιν Καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπίσης κατέστη Ἐκκλησία «ὁμολογίας» (Konfessionsskirche), χωρὶς ὅμως νὰ ἐκδηλοῦται ἐν αὐτῇ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Κονφessionαλισμὸς (Konfessionalismus). Πρὸ παντὸς τὴν διετήρησαν ἐλαστικὴν καὶ ζωντανὴν τὰ ἐν αὐτῇ περιεχόμενα νεοπλατωνικὰ καὶ μυστικιστικὰ θεολογικὰ στοιχεῖα.

2. *Αἱ πηγαί.*

Πηγαί τῆς πίστεως τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ἡ ἁγία Γραφή καὶ ἡ ἱερὰ Παράδοσις.

Ὅπως πᾶσα χριστιανικὴ ὁμολογία, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ πίστις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας βασιζέται ἐπὶ τῆς Βίβλου.

Παρὰ τὴν Βίβλον ὡς βάσις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἵσταται ὡς κανὼν ἡ Παράδοσις. Παράδοσις δὲ ἐνταῦθα σημαίνει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡ Ἐκκλησία ὡς ὅλον, δυνάμει τοῦ ἐν αὐτῇ ζῶντος ἁγίου Πνεύματος, ὡς ἐπεξήγησιν καὶ συμπλήρωσιν τῆς ἁγίας Γραφῆς ἀναγνωρίζει. Ἐπομένως ἡ Βίβλος εἶναι ἡ βάσις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ἀλλὰ ἡ Βίβλος διαφωτίζεται καὶ ἐπεξηγεῖται διὰ τῆς Παραδόσεως, δηλαδὴ τῶν ἀποφάσεων τῶν συνόδων, τῶν ἀποφάσεων τῶν θεολόγων καὶ τῆς προφορικῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως. Εἶναι ἡ συνείδησις περὶ τῆς ζώσης ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος καὶ ἡ πίστις ἐπὶ τὴν ἐσωτερικὴν σχέσιν τῆς ἱστορίας τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ ὁποία ἐπιδραῖ ἐν ταῖς σκέψεσι ταύταις διὰ τῆς Παραδόσεως.

3. *Τὸ δόγμα.*

Τὸ δόγμα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ διακρίνεται ἀπὸ τὰ «θεολογούμενα», τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἔχουν μικρότερον ἢ μεγαλύτερον κῆρος. Τὸ δόγμα πρέπει νὰ πιστεύηται, δηλ. ὄχι ἀπλῶς νὰ τὸ νομίζῃ ὡς ἀληθές, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ ζῇ ἐξ ὅλης καρδίας. Πρόκειται περὶ τῆς ἐσωτερικῆς ὁδοῦ, δι' ἣς ἐν

τῇ μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐνώσει κατανοεῖ τις τὸ δόγμα. Ἡ Ἐκκλησία ὁμῶς εἶναι ἐκείνη, ἢ ἡ συγκρατεῖ τὸν πιστὸν ἀπὸ τοῦ νὰ περιπέσῃ ἐν τῇ ἐσωτερικότητι ταύτῃ εἰς τὸν ὑποκειμενισμὸν ἢ τὴν φαντασιοκοπίαν. Ἐνταῦθα, ἐπομένως, εἶναι καταφανὴς ἡ βοήθεια τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ἡποία προφυλάσσει ἀπὸ τοῦ νὰ καταντήσῃ ἡ θρησκευτικὴ βίωσις ὑποκειμενισμὸς.

Τὸ θεμελιῶδες δόγμα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ περὶ ἐνανθρωπήσεως διδασκαλία. Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τοῦ θαύματος, κατὰ τὸ ὅποιον τὸ πεπερασμένον καὶ τὸ Ἄπειρον, ἢ Αἰωνιότης καὶ ὁ χρόνος, ἐν τῷ Θεανθρώπῳ ἐγίναν ἓν. Ἐνταῦθα ἀποκαλύπτεται ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ, ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὴν μεγαλωσύνην Αὐτοῦ. Καὶ ἐπειδὴ εἰς ἐκάστην θρησκείαν τὸ ἀρχικὸν εἶναι ἡ ἀντίληψις περὶ τοῦ ὑπερβατικοῦ Θεοῦ, ἀκριβῶς ἐνεκεν τούτου καὶ εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τὴν θέσιν ταύτην κατέχει ἐν τῇ λατρείᾳ καὶ ἐν τῇ τέχνῃ ἢ Ἐνανθρωπήσεις, ἢ ἐνσάρκωσις τοῦ Ἀπειροῦ, ἢ προσέγγισις τοῦ Αἰωνίου καὶ ἡ ἐξεικόνισις του ἐν Χριστῷ.

Ἐπομένως, ὁ ἑλληνικὸς Χριστιανισμὸς πρωταρχικῶς καθορίζεται ὑπὸ τῆς ἀντιλήψεως περὶ ὑπερβατικότητος τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ ἀπλῶς ἐκείθεν, ὁ ὑπὲρ τὸν κόσμον Ὑπερέχων, ὁ ἀκατάληπτος, ὁ ἀπρόσιτος. Ἄλλ' οὗτος ὁ ἀπολύτως ὑπερβατικὸς Θεὸς ἐν τῇ φιλανθρωπίᾳ Του κατέστησεν ἑαυτὸν καταληπτὸν καὶ προσιτὸν, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ, ὡς καὶ ἐν τῇ μεσιτείᾳ τοῦ ἔργου Του ἐν τοῖς μυστηρίοις, συμβόλοις, εἰκόσι καὶ λειψάνοις. Ὁ ἀπομακρυσμένος οὗτος Θεὸς εἶναι ἐν τούτοις ἐγγὺς διὰ τῶν ἀγίων καθιδρυμάτων καὶ τῶν διαταγῶν τῆς Ἐκκλησίας Του καὶ δύναται τις νὰ τὸν «ζήσῃ» ἐν ταῖς εἰκόσι, ἐν τοῖς συμβόλοις, ἐν τῇ λατρείᾳ, ἐν τοῖς μυστηρίοις. Ἡ μονοφυσικὴ πίστις—ὄχι ἡ μονοφυσικὴ διδασκαλία—συμφώνως πρὸς τοῦτο ἐπραγματοποιήθη, διότι ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὴν ἰδέαν τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ διότι ἡ «ἐνανθρωπήσις» παρήγαγεν ἀπολύτρωσιν καὶ συμφιλίωσιν κατὰ τὴν περὶ ὑπερβατικοῦ Θεοῦ ἑλληνικὴν ἀντίληψιν. Ἡ ἐνανθρωπήσις ὁμῶς δὲν πρέπει νὰ νοητῆ μόνον ὡς ἱστορικὴ ἀπόδειξις τῆς θείας φιλανθρωπίας καὶ δότεῖρα τοῦ σκοποῦ τῆς ζωῆς, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἐπίσης πρακτικῶς καὶ ἠθικῶς. Ἐγένετο διὰ νὰ θεοποιηθῶμεν καὶ ἡμεῖς. Ἡ ἐνανθρωπήσις τοῦ Θεοῦ ἀποσκοπεῖ τὴν θεοποίησιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἦτο ἀναγκαῖα, διότι ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς ἁμαρτίας τόσον εἶχεν ἀπομακρυνθῆ τοῦ Θεοῦ, ὥστε ἦτο ἀδύνατον διὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων νὰ ὑπερηγήσῃ τὸ χάσμα. Καὶ τοῦτο εἶναι ἁμαρτία, ἢ ὑπερίσχυσις τοῦ σαρκικοῦ ἐπὶ τοῦ πνευματικοῦ, ἢ κυριαρχία τοῦ παροδικοῦ ἐπὶ τοῦ ἀληθῶς πραγματικοῦ. Ἐπομένως, ἁμαρτία εἶναι ἡ κυριαρχία τοῦ σαρκικοῦ ἐπὶ τοῦ λόγου, ἢ καταστροφή δὲ αὕτη τῆς ἁρμονίας καὶ τῆς τάξεως τῶν δυνάμεων καταβιβάζει τὸν ἄνθρωπον πρὸς μίαν ζωὴν ἄνευ Θεοῦ, δηλ. πρὸς μίαν ζωὴν ἄνευ εἶναι. Τοιοῦτοτρόπως κατὰ βάθος ἡ ἁμαρτία εἶναι σαρκικότης, ἀταξία, παροδικόν, φθορά, θάνατος, ἀνυπαρξία.

Τὸ ἐὰν ἡ ἁμαρτία τοῦ Ἀδάμ συγχρόνως εἶναι ἁμαρτία παντὸς τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ἢ ἐὰν τὸ προπα-

τορικὸν ἁμάρτημα εἶναι ἐπακολούθημα τῆς πρώτης ἁμαρτίας, παρομένει εἰσέτι ἄλυτον. Ἄλλ' ἡ ὀρθόδοξος Θεολογία διδάσκει τὴν καθολικότητα τῆς ἁμαρτίας, ἢ ἡποία καθίσταται δυνατὴ διὰ τῆς προοίτουσας διαφθορᾶς τῆς ἀσθησιότητος καὶ ἀτάκτου φυσικῆς ζωῆς. Διδάσκει ἐπίσης τὸν πνευματικὸν καὶ προσωπικὸν χαρακτήρα τῆς ἁμαρτίας, καθ' ὅσον ἡ διάπραξις τῆς ἁμαρτίας εἶναι ἐλευθέρη—τὸ παροδικὸν δὲν καταστρέφει τὴν ἀνθρ. ἐλευθερίαν—καὶ ἡ ἀνθρ. θέλησις, ἔστω καὶ διεστραμμένη, δύναται ἐνὰ ἐκλέξειν. Ἐπομένως, διὰ τοῦ τονισμοῦ τῆς ἐλευθερίας ἐν τῇ ἐκλογῇ διατηρεῖται ὁ πνευματικὸς καὶ προσωπικὸς χαρακτήρ τῆς ἁμαρτίας. Ὡς τέκνα τοῦ Ἀδάμ ῥέπομεν πάντες πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ ἡ ἀπόφασίς μας μᾶς κάμνει νὰ ἁμαρτάνομεν. Ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἐλλεῖπει ἀπὸ τὴν περὶ ἁμαρτίας θεωρίαν ταύτην εἶναι ἡ ἀναγνώρισις ὅτι ἡ ἁμαρτία εἶναι τι περισσότερον μιᾶς σειρᾶς μεμονωμένων πράξεων, ὅτι εἶναι μία ἱστορικὴ δύναμις, ἢ ἡποία δίδει γέναν κατεῦθυνσιν εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀτόμων καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐν τῇ περὶ ἁμαρτίας θεωρίᾳ ὁμῶς, τὴν ἡποίαν ἐν τῇ ὀρθόδοξῳ θρησκευτικότητι εὐρίσκομεν, τὸ ὅλον ἐνδιαφέρον εὐρίσκεται πρὸ παντὸς ἐστραμμένον πρὸς τὴν καθ' ἕκαστον ἐλευθέρην διάπραξιν τῆς ἁμαρτίας, ἢ ἡποία ἐξελλίσσεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς σαρκικότητος καὶ τοῦ πεπερασμένου.

Ἡ σωτηρία συντελεῖται καθὼς εἰκονίζεται καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῷ ὅποιῳ ὁ Θεὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐγένοντο ἓν. Ἐκεῖνο, τὸ ὅποιο συνέβη ἐκεῖ πρωτοτύπως, ἀπεικονίζεται ἐν ἡμῖν. Πρὸς τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ ὁ Θεάνθρωπος. Ἐπρεπε νὰ εἶναι Θεός, ἵνα μᾶς ἐλευθερώσῃ ἐκ τοῦ θανάτου, τὸν ὅποιον ὁ διάβολος ἐπεφύλασσε νομίμως εἰς ἡμᾶς. Ἐπρεπε νὰ εἶναι Θεός, ὅπως ὑψώσῃ καὶ θεώσῃ τὴν ἀνθρ. φύσιν ἐν τῷ ἐνώσει μετὰ τοῦ Θεοῦ. Διὰ τῆς ἐνώσεως ταύτης ἐσώθημεν καὶ ἡμεῖς. Τοιοῦτοτρόπως ἡ Σωτηριολογία κατὰ τὴν ὀρθόδοξον Θεολογίαν εἶναι κυριολεκτικῶς Χριστολογία ἢ κατανόησις τοῦ προσώπου τοῦ Θεανθρώπου εἶναι συγχρόνως κατανόησις τῆς σωτηρίας μας. Ὁ Χριστός, ὁ ἄνθρωπος καὶ Θεός, εἶναι ὁ νέος Ἀδάμ, ἢ πνευματικὴ κεφαλὴ τοῦ ζώντος οργανισμοῦ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐλευθερωθείσης ἀνθρωπότητος.

Εἰς τὴν εἰδικὴν περὶ σωτηρίας διδασκαλίαν δὲν ἐλλείπουσιν αἱ ἰδέαι αἱ σχετιζόμεναι πρὸς τὸν σταυρὸν καὶ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἐπικαλουμένη μεταφυσικὴ σειρά τῶν ἰδεῶν, τὴν ἡποίαν δύναται νὰ ἐκφράσῃ τις διὰ τῆς λέξεως «συμφιλίωσις», δὲν ἐλλεῖπει. Ἀλλὰ περαιτέρω ἡ σωτηρία εἶναι μᾶλλον ἀποκατάστασις, ἀνύψωσις, ἐπιψύχωσις ἢ συμφιλίωσις. Ὅπως ἡ ἁμαρτία εἶναι ἡ διατάραξις τῆς ἁρμονικῆς ἰσορροπίας τῶν φυσικῶν δυνάμεων, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ ἀπολύτρωσις εἶναι ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἁρμονίας ταύτης, διὰ τῆς ἡποίας μεταδίδεται ἡ δωρεὰ τῆς ἀφθαρσίας. Τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ Παράκλητος, ἀποκαθιστᾷ καὶ πάλιν ἐν τῇ ἀνθρωπότητι τὴν μεταξὺ πνεύματος καὶ σαρκὸς ἁρμονίαν. Ὁ Χριστός, ὁ ὅποιος διὰ τῆς ἀφθαρσίας τοῦ σώματός Του ἐνίκησε τὸν θάνατον, ἐθέωσε καὶ τὸ σῶμα καὶ οὐχὶ μόνον τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου. Ἰδίως οἱ μεταγενέστεροι τονί-

ζουν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν θέωσιν τοῦ σωματικοῦ. Τὸ «ἀγαθὸν τῆς σωτηρίας» εἶναι ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ ζωὴ τῆς νέας δημιουργίας. «Τὰ παλαιὰ παρῆλθεν, ἰδοὺ ποιῶ πάντα καινά»,—αὕτη εἶναι ἡ ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσα ἔννοια. Καίμαλιστα αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸν ὅλον ἄνθρωπον. Καὶ τὸ σῶμα ἀπηλλάγη τοῦ θανάτου. Διὰ τοῦτο τονίζεται ἰδιαιτέρως ἡ ἀνάστασις τοῦ σώματος, ἢ μεταμόρφωσις αὐτοῦ καὶ θεοποίησης, ἀνάλογος πρὸς τὴν μεταμόρφωσιν καὶ τὴν θεοτοίησιν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο σημαίνει *θεοποίησις*, ἢ ὁποῖα εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ πνευματικῶς καὶ φυσικῶς, κυρίως ὅμως μυστικιστικῶς ὡς ἡ πρόοδος τῆς ἀνθρωπότητος ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ, ἢ ὀρθολογιστικῶς ὡς κατήχησις καὶ ἠθικὴ βελτίωσις.

[Συνεχίζεται]

ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σπάρτης
Γυθείου—Οιτύλου καὶ Κυθήρων Διονυσίου.

Κύριε Νομάρχα, Κύριε Δήμαρχε, ἀγαπητά μου καὶ περιπόθητα τέκνα.

Βαρυτάτας εὐθύνας καὶ καθήκοντα ἀνέλαβον, ἀπ' ἧς στιγμῆς ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος με ἐξέλεξε καὶ κατέστησε Μητροπολίτην τῆς Ἀγιοτάτης ταύτης Μητροπόλεως Σπάρτης, τὴν ὁποίαν, ὡς ἠκούσατε καὶ ἀπὸ τῶν προσφωνήσαντά με Ἱεροκήρυκα καὶ Ἀρχιμανδρίτην Μελέτιον Γαλιάνοπουλον, διακεκριμένοι Ἱεράρχαι ἐκλείσαν ἐν οἷς παλαιότερον μὲν ὁ ἀπὸ Δημοτσάνης μαρτυρικῶς θανὼν Ἐπίσκοπος Ἀνανίας καὶ ὁ πολὺς Βρεσθένης Θεωδώρητος, τελευταῖον δὲ θεοφιλῶς ἐποίμαναν οἱ ἀείμηστοι Μητροπολίται Θεόκλητος Μηνόπουλος καὶ ὁ προκάτοχός μου Γερμανὸς Τρωϊάνος.

Δέγω βαρυτάτας εὐθύνας καὶ καθήκοντα ἀνέλαβον, διότι καὶ ἡ ἔδρα τῆς Μητροπόλεως ταύτης, περπύοντος ἄλλοτε ὀνομαζομένης Μονεμβασίας καὶ Λακεδαιμόνος, ἢ Σπάρτη, εἶναι τόσον ἐνδοξὸς πόλις καὶ ἱστορικὴ ἀπ' ἀρχαιολογίας, ὥστε νὰ εἶναι ἐνεπείθως περιττὸν τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ κουράσω ὑμᾶς πρὸς τοῦτο.

Ἐπίσης δὲ καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ ἀγάπη, με τὴν ὁποίαν με περιέβαλον τὰ ἀλησμόνητα πνευματικὰ μου τέκνα τῶν γειτονικῶν Μητροπόλεων Γυθείου-Οιτύλου καὶ Κυθήρων, ὁ ἀπεριόριστος σεβασμὸς τῶν πρὸς ἐμὲ καὶ ἡ ἐπεικὴς κρίσις τῶν περὶ τῆς δράσεως μου ἐκεῖ ἐνέπνευσαν εἰς ὑμᾶς τὰς χρησιωτέρας τῶν ἐλπίδων καὶ ἐνεθουσίασαν πολὺ, ὥστε αἱ προσδοκίαι σας νὰ εἶναι μεγάλαι. Τὸ ἀποδεικνύετε με τὴν πάνδημον ταύτην ὑποδοχὴν σας, με τὴν μὴ ἀποκρυπτομένην χαρὰν σας, με τὸν ἀκράτητον ἐνθουσιασμόν σας, τοῦ ὁποίου ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐκλογῆς μου ἔλαβον πολλὰ δειγμάτια, καὶ ἐπιτρέψατέ μοι καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ ἐκφράσω τὰς ἐπίεικας εὐχαριστίας μου.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς κουράσω τὴν στιγμὴν ταύτην με θεωρίας καὶ προγράμματα. Ἐνὸς ἐστὶ χρεῖα: Νὰ ὑποσχεθῶ καὶ εἰς ὑμᾶς, τὰ νέα μου πνευματικὰ τέκνα, καὶ νὰ διαβεβαιώσω ὅτι ἔρχομαι καὶ πρὸς ὑμᾶς νὰ πράξω τὸ καθήκόν μου. Ἐχων ὑπ' ὄψει μου τοὺς λόγους τοῦ Ἀρχιποίμενος Χριστοῦ, ἔρχομαι «οὐχὶ διακονηθῆναι, ἀλλὰ δια-

κονῆσαι καὶ δοῦναι» τὰς ψυχικὰς μου δυνάμεις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν θρησκευτικῶν, ἐκκλησιαστικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀναγκῶν τοῦ ποιμνίου μου. Ἐρχομαι καὶ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τοῦ ζωηρωτέρου πατρικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ πόνου, νὰ ἐξυπηρετήσω τοὺς πάντας καὶ νὰ φανῶ χρήσιμος καὶ ὠφέλιμος εἰς ὅλους. Θὰ προσπαθῶ νὰ μὴ ἐλαττώσω τὸν ἐνθουσιασμόν σας αὐτὸν καὶ νὰ μὴ διαψεύσω τὰς προσδοκίας σας.

Ὅλαι αἱ πράξεις μου καὶ αἱ ἐνέργειά μου θὰ προσπαθῶ νὰ εἶναι δεδικαιολογημένα καὶ διὰ τοῦτο θὰ εἶμαι πάντοτε πρόθυμος νὰ δίδω λόγον εἰς ὅλους καὶ διὰ τὰς ἐλαχίστας μου ἐνέργειας, πράξεις καὶ διαγωγὴν μου. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ὑπάρχουν παρεξηγήσεις, ἐπιπολαιότητες εἰς τὰς κρίσεις τοῦ ποιμνίου μου καὶ ἀδικαιολόγητοι ἐπικρίσεις. Καὶ διὰ τοῦτο πρέπει πάντες, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί. μεεὶ ὑπὸν ἰσχυρῶς καὶ παρρησίαν νὰ προσέρχωνται πρὸς ἐμὲ ἀπ' εὐθείας, εἰς οἰανδήποτε ὥραν καὶ στιγμὴν, ἄνευ πλαγίων μέσων καὶ παρακλήσεων, με πλήρη τὴν βεβαιότητα, ὅτι, ὅταν τὰ αἰτήματά των εἶναι νόμιμα, δίκαια καὶ κανονικὰ καὶ πρὸς τὸ γενικὸν συμφέρον καὶ ὠφέλειαν, θὰ λαμβάνονται ἀσφαλῶς ὑπ' ὄψιν καὶ θὰ ἐκτελῶνται. Τὴν αὐτὴν παρρησίαν καὶ τὸ ἴδιον θάρρος πρέπει νὰ ἔχουν ὅλοι, ἄνευ οἰασθήποτε διακρίσεως, ὅταν ἐρχονται ἀπ' εὐθείας πρὸς ἐμὲ. Δὲν ἐμφυβάλλω δὲ ὅτι τὰ νέα μου πνευματικὰ τέκνα, ὡς ἀληθινὰ τέκνα, θὰ ἐκδηλώνωσι τὴν υἱικὴν των ἀγάπην καὶ σεβασμόν των πρὸς ἐμὲ με ἔργα καὶ με πειθαρχίαν, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ πρόοδος καὶ σχέσεων ἀρμονία. Καὶ τοῦτο εἶναι εὐκόλως κατορθωτόν, ἀρκεῖ ἕκαστος καὶ πάντες ὁμοῦ καθ' ὅλας τὰς σχέσεις καὶ τὸν βίον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τοὺς Φιλιππησίους: «ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐσημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἐπαινος, ταῦτα λογίζεσθε καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν».

Οἱ κληρικοὶ πάσης τάξεως καὶ βαθμοῦ πρέπει νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψει των τοὺς λόγους τούτους καὶ δεῖν νὰ ἐκτελῶσιν ἀνελλιπῶς μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ ἀκριβείας τὰ ἱερατικά των καθήκοντα, ἐξ ἀγάπης καὶ πλήρους συναισθήσεως τῆς ὑψηλῆς των ἀποστολῆς, διὰ νὰ γίνωνται οὕτω οἱ ἄξιοι λειτουργοὶ τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, χρήσιμοι καὶ ὠφέλιμοι εἰς τοὺς ἑαυτοὺς των καὶ εἰς τοὺς χριστιανούς, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων εἶναι ὡς ἡ πόλις ἢ ἐπάνω ὄρους κειμένα, εἶναι ὡς ἡ λυχνία ἢ λάμπουσα πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὡς τὸ ἄλας τῆς γῆς, τὸ ὅπολον ἐάν μωρανθῇ ἐν τίνι ἀλισθησεται. καὶ τῶν ὁποίων κληρικῶν οἱ ἄνθρωποι βλέποντες μόνον τὰ καλὰ ἔργα δοξάζουσι τὸν Πατέρα τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Πολὺ θὰ λυπηθῶ, ἐάν τινες τῶν κληρικῶν μου μοῦ δώσουν ἀφορμὰς, ὥστε ἡ ποιμαντορικὴ ράβδος νὰ μὴ εἶναι καὶ δι' αὐτοὺς βακτηρία καὶ ὑποσηριγγμός, ἀλλὰ ράβδος ἐπιστυπτικὴ καὶ παιδευσεως. Οἱ γονεῖς, καὶ οὗτοι πρέπει νὰ ἔχουν καθήκον νὰ ἐκτρέφουν τὰ τέκνα των ἐν παιδείᾳ καὶ νοθεσίᾳ Κυρίου, ὅχι με κενούς λόγους καὶ ματαιὰς συμβουλίας, ἀλλὰ κυρίως διὰ τοῦ χριστιανικοῦ των παραδείγματος, ὥστε αἱ οἰογένηται, τὰς ὁποίας ἐδημιούργησαν, νὰ εἶναι τὰ στηρίγματα τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ ἔθνους. Τὸ σχολεῖον, καὶ τοῦτο πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψει του τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου,

διότι αὐτός είναι ὁ κύριος σκοπὸς καὶ ἡ κυρία ἀποστολή του, διὰ τῶν ἀξίων αὐτοῦ λειτουργῶν καὶ τῶν πραγματικῶν παιδαγωγῶν του νὰ φρονηματίξῃ τοὺς νέους καὶ νὰ διαπλάσῃ χριστιανικῶς καὶ ἐθνικῶς τὰς καρδίας αὐτῶν. Τότε ἡ θεία ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας καὶ αἱ προσπάθειαι τῶν γονέων καὶ τοῦ σχολείου ἀσφαλῶς θὰ δημιουργήσουν τὴν κοινωνίαν τῶν χρηστῶν καὶ ἐναρέτων πολιτῶν, ὅχι μόνον ὡς κλητῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκλεκτῶν καὶ γνησίων Ἑλλήνων.

Προχθές, 25ην Μαρτίου, ὁποίας καὶ ὁπόσας συγκινήσεις, ὁποῖα καὶ ὁπόσα διδάγματα δὲν ἐλάβομεν ἐκ τοῦ συνεορτασμοῦ τῆς ἐθνικῆς μας εορτῆς καὶ ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως μετὰ τὴν πρώτην καὶ μεγαλυτέραν χριστιανικὴν εορτήν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου; Ἐκ τοῦ συνεορτασμοῦ τούτου ἐδιδάχθημεν καὶ διδασκόμεθα, ὅτι ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ χριστιανισμοῦ εἶναι ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ ἑλληνισμοῦ. Πίστις καὶ Πατρίς. Ἐχομεν τὴν ὑποχρέωσιν ὡς χριστιανοὶ καὶ ὡς Ἑλληνες νὰ μὴ λησμονώμεν ποτὲ τοὺς λόγους πού εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τοὺς Μαθητὰς Του, ὅταν Ἑλληνες ἀνέβησαν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐζήτησαν νὰ Τὸν ἴδουν· εἶπε τοὺς βαρυσημάντους λόγους «Νῦν ἐδοξάσθη ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου». Δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν ποτὲ ὅτι θεία ἐμπνευσις ἐνέπνευσε τὸν εἰδωλολάττην αὐτοκράτορα καὶ μέγαν Κωνσταντῖνον νὰ μεταθέσῃ τὴν ἔδραν του ἀπὸ τῆς Ρώμης εἰς τὴν Βυζάντιον καὶ ἐκεῖ νὰ σφραγισθῇ ἡ ἐνότης τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀφ' οὗ ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ εἶδεν εἰς τὸν οὐρανὸν τὸν τίμιον Σταυρὸν μετὰ τὰς λέξεις «ἐν τούτῳ Νίξῃ». Δικαίως καὶ τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου συνεορτάζουν τὰ ἑλληνικὰ γράμματα διὰ τῶν σχολείων ἡμῶν μετὰ τὴν εορτὴν τῶν μεγάλων Διδασκάλων καὶ Ἱεραρχῶν, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τῶν μαγίστων τούτων φωστῆρων τῆς τρισηλίου Θεότητος, οἵτινες ἐπαιδεύθησαν μετὰ τὰ νάματα τῆς ἐκλεκτῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας.

Μὲ νεωτεριζούσας καὶ πεπλανημένας ἰδέας, ἀγαπητά μου τέκνα, μετὰ τὸν κάθε ἐκτροχιασμόν του ἕκαστος ἐκ τῆς λογικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς, μάλιστα μετὰ τὰς κομμουνιστικὰς ἰδέας, ἕκαστος εἶναι εὐκολὸν νὰ ὑποσκάπτῃ τὰ θεμέλια τῆς θρησκείας, τῆς ἐκκλησίας, τῆς οἰκογενείας, τοῦ σχολείου καὶ τῆς κοινωνίας, εἶναι εὐκολὸν νὰ θολώνεται ἡ διάνοια καὶ νὰ χύνεται τὸ δηλητήριον τῆς ἀπιστίας εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ σαλεύεται ἡ ἀρμονικὴ συμβίωσις αὐτῶν καὶ συνεργασία.

Ὅπως ὁ ἄφρων εἶπεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ «οὐκ ἔστι Θεός», εἶναι εὐκολὸν νὰ κλονίζηται ἡ πίστις πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰ κρημνίζωνται αἱ ἠθικαὶ ἀξίαι, νὰ καταπατῶνται τὰ ἠθικὰ ἀξιώματα, ἀλλὰ πόσον δυσκολώτερον εἶναι ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τούτων ν' ἀνορθωθῇ κατόπιν ἡ ἀνθρωπότης καὶ νὰ εὐημερήσῃ.

Διὰ τοῦτο ἕκαστος καὶ πάντες ἡμῶν ἔχομεν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀκολουθώμεν τὰ ἀξιώματα τῆς λογικῆς, ἡ ὁποῖα εἶναι τὸ ἑσωτερικὸν φῶς τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ὕλης νὰ ἀκολουθώμεν τὴν συνείδησιν, ἣτις δικαίως καλεῖται «φωνὴ τοῦ Θεοῦ», καὶ μετὰ τὰς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὁποῖον πάντοτε εἰς ὅλας του τὰς σελίδας εὐαγγελίζεται τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου τὴν παρηγορίαν αὐτοῦ καὶ μετὰ τὴν συναίσθησιν, ὅτι, ὡς χριστιανοὶ καὶ Ἑλληνες, ἔχομεν χριστιανικὰς, ἰστορικὰς

καὶ ἐθνικὰς παραδόσεις καὶ καθήκοντα, ὀφείλομεν νὰ προσπαθώμεν ἕκαστος καὶ πάντες ὁμοῦ νὰ ζήσωμεν τὸν πρόσκορον τοῦτον βίον ὡς ἀληθινοὶ χριστιανοὶ καὶ φιλοπάτριδες Ἑλληνες ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι εἶναι πονηραί.

Ἐπαναλαμβάνω καὶ τελειῶνω : ἐγὼ, ὡς Ποιμενάρχης σας, θὰ προσπαθῶ νὰ ποιμαίνω καὶ ὑμᾶς ἐν ἀγάπῃ καὶ φόβῳ Θεοῦ, σεῖς δέ, τὰ πνευματικά μου τέκνα, προσπαθήσατε νὰ εἰσθε τὸ καύχημά μου, καύχημα ὅτι ποιμαίνω λαὸν ἔνδοξον καὶ εὐσεβῆ, φιλόθρησκον καὶ φιλοπάτριδα.

Ἄς εἶμεθα λοιπὸν συνδεδεμένοι καὶ συνηγμένοι εἰς τὸ θεῖον ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ προστάτου καὶ πολιούχου μας ἀγίου Νικωνος τοῦ «Μετανοεῖτε», ἀλλὰ καὶ πράγματι μετανοοῦντες καθ' ὅλας μας τὰς σχέσεις καὶ διορθοῦντες τὸν βίον ἡμῶν καὶ τὰς πράξεις, ἄς θαλήσωμεν νὰ ἔχωμεν τὸν Κύριον ἐν εὐρίῃ καὶ ἀγάπῃ ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν εὐλογοῦντα καὶ ἀγιάζοντα κατὰ τοὺς λόγους αὐτοῦ πρὸς τοὺς μαθητὰς του «ὄπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ καὶ ἐγὼ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν».

Στήκετε λοιπὸν ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. Αὐτὸ ἢ δόξα, ἢ τιμὴ, ἢ προσκύνησις καὶ ἡ εὐχαριστήριος αὕτη δοξολογία εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τύπος καὶ τόπος.

Προκειμένον μεθεορτίως νὰ ἐπιχειρηθῇ ἀπολογισμὸς τῆς συμβολῆς τοῦ ἡμερησίου ἑλληνικοῦ τύπου τῆς μεγάλης Ἑβδομάδος ὡς πρὸς τὴν προσπάθειάν του εἰς τὴν τότεσιν καὶ στήριξιν τῆς θρησκευτικῆς κατανύξεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, θὰ ἠδύχουμεθα νὰ μὴ ἠδρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κάμωμεν διάκρισιν τύπου καὶ τόπου, ἀλλὰ νὰ ἠδυνάμεθα νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τοῦ τύπου, ὁλοκληροῦ τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου. Δυστούμεθα ὅμως διὰ τὴν διάκρισιν αὕτη παρουσάσθη ἀφ' ἑαυτῆς, ἐνῶ δὲ εἶνε θλιβερὸν τὸ φαινόμενον ἐφημερίδων «ἐκμεταλλομένων» τὰ θεῖα θέματα κατὰ τὸν μᾶλλον ἀξιοκατάκριτον τρόπον, ἐξ ἄλλου εἶνε εὐχάριστον ὅτι τὸ πρᾶγμα καυτηριάζεται ἐπὶ τῆς ἄλλης μερίδος τοῦ τύπου, ἡ ὁποία πράγματι διὰ τῆς σοβαρᾶς τῆς θρησκευτικῆς ἀρθρογραφίας ἐξήρθη εἰς τὸ ὕψος τῆς ὑψηλῆς καὶ πολιτισμένης δημοσιογραφίας, ἣτις σύνοιδεν ὡς ἀποστολὴν τῆς τὸν διαφωτισμόν, τὴν ἐξύψωσιν καὶ τὸν ἐξευγενισμόν τοῦ κοινοῦ διὰ τῆς ἐξάρσεως τῶν ἐπίστων ἐκείτων ἀξιών, αἵτινες συναποτελοῦν τὴν μεγάλην ἀξίαν, ἡ ὁποία ὀνομάζεται ἀνθρώπος.

Ἦτο ἐπόμενον.

Ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὁ κόσμος, τὸν ὁποῖον οἱ κινηματογράφοι παρέσυραν μετὰ τὰς διαφημίσεις των μέγχοι τῶν αἰθουσῶν των διὰ τὰ συγκινηθῶν ἐκ τῶν ταινιῶν τοῦ «δράματος τοῦ Γ'ολγθα», ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῶν οὐ μόνον τελείως ἀπογοητευμένος, ἀλλὰ καὶ κατηγαρακτικῶς ἐκ τῆς χυδαίας θρασυτήτος, ἣτις καιρίως προσέβαλε τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα. Ἦκούσαμεν ἐκ στόματος διαφόρων θεατῶν τῶν ἐν λόγῳ ταινιῶν τὴν ἐκφρασὴν τῆς βαθύτης ἀγανακτικῆς

σεώς των, ἀλλ' ἐκ παραλλήλων καὶ τὴν φαινομενικῶς εὐλογον ἀπορίαν των πῶς ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ ἐπέτρεψε τὴν ἀσεβῆ ταύτην ἐπίδειξιν, καὶ δὴ καθ' ὡς ἀκριβῶς ἡμέρας τόσον ἐντόνως ἐκχειρίζεται ἢ βαθεῖα τοῦ λαοῦ εὐσέβεια καὶ κατάνυξις ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῶν Παθῶν τοῦ Σωτήρος. Ἄλλ' ἡ μὲν ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ ἐπραξε τὸ καθήκον της διαμαρτυρηθεῖσα διὰ τὴν βάνανσον ἐμπορικὴν ἐκμετάλλουσιν τῶν ἱερωτάτων καὶ ἐπικαλεσθεῖσα τὴν ἐπέμβασιν τῆς Ἀστυνομίας ἐνῶ ὅμως τὸ πνεῦμα τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἔχει τὸ γνωστὸν διαζύγιον πρὸς τὰ ἐπιτάγματα τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς, διατί οἱ διαποροῦντες δὲν στρέφουν τὴν μομφὴν κυρίως καθ' ἑαυτῶν, ἀφοῦ εἶχον προειδοποιηθῆ ὅτι ἀποτελεῖ ἀσεβειαν ἢ τοιοῦτων ταιριῶν ἐπίδειξις;

Φοιτηταὶ καὶ θρησκεία.

Θὰ ἠθέλομεν νὰ ἐφιστάτο ἡ προσοχὴ τοῦ παρ' ἡμῖν φοιτητικοῦ κόσμου εἰς τὰ κάτωθι παρατηρήμενα ἀποτελέσματα ἐρεῦνης περὶ τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων τῶν φοιτητῶν ἀμερικανικοῦ πανεπιστημίου. Ἐὰν ἐρίνετο καὶ μεταξὺ τῶν ἐλλήνων σπουδαστῶν παρομοία ἔρευνα, θὰ ἦτο λίαν ἐνδιαφέρον νὰ γνωσθῆ πού εὐρίσκειται θρησκευτικῶς ἡ σπουδάζουσα ἐλληνικὴ νεολαία, ἂν δῆλα δὴ καὶ κατὰ πόσῃ ἐκτασιν πιστεύῃ εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως δ' ἰδιάζουσας προσοχῆς θὰ ἦσαν ἀξιαὶ αἱ ἀπαντήσεις αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν πίστιν των εἰς τὴν δύναμιν τῆς προσευχῆς, τὴν ἀμοιβαίαν σχέσιν τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐπιστήμης καί, ἰδιαίτερα, ὡς πρὸς τὸ ἂν ἀναγνώσκον τὸ Ἐδαγγέλιον.

Τὸ κῦρος τῶν ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν.

Ὡς ἀνεγράψαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας», ἡ Ἐκκλησία Ρουμανίας ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἐν Ἀγγλίᾳ ὅτι ἀνεγνώρισε καὶ αὐτὴ τὸ κῦρος τῶν ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν. Περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἀγγλικανικῆς καὶ ὀρθοδόξου σπουδαίου τούτου ζητήματος καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῆς εἰς Βουκουρέστιον ἐπὶ τούτῳ μεταβάσεως εἰδικῆς ἐξ ἀγγλικανῶν ἀποστολῆς ὁ Canon J. A. Douglas ἔγραψεν ἐν τῷ «Christian East» τοῦ παρ. ἔτους, ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ δὲ τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐκκλησίας Ρουμανίας ἀνακεφαλαιῶν ὁ αὐτὸς τὰ κατὰ τὸ ζήτημα ἐν τοῖς «Church Times» τοῦ Λονδίνου σημειοῖ ὅτι «ἡ νῦν θέσις τοῦ ζητήματος εἶνε, ὅτι ἐκ τῶν ἔνδεκα ὀρθοδόξων αυτοκιφάλων Ἐκκλησιῶν αἱ πέντε—Κων)πόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων, Κύπρου καὶ Ρουμανίας—ἐδήλωσαν ὅτι δέχονται τὸ κῦρος τῶν ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν αἱ πέντε—Ἀντιοχείας, Σερβίας, Ἑλλάδος, Βουλγαρίας καὶ Πολωνίας, δὲν ἀπεφάνθησαν ἢ δὲ μεγάλη Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ κινήθῃ.»

Κωνσταντῖνος Ἡλιάδης. (†)

Τῇ 19 παρελθόντος μηνὸς Μαρτίου ἐτελεύτησε τὸν βίον ἐν Ἱεροσολύμοις ὁ καθηγητὴς Κωνσταντῖνος Ἡλιάδης. Ἐξ Ἰμβρου καταγόμενος, μετὰ τὰς ἐν Ἀθήναις πανεπιστημιακὰς σπουδὰς του ἐδίδασκεν ἐν τῇ παρὰ τὴν Καισάρειαν Ροδοκανακίῳ Ἱε-

ρατικῇ Σχολῇ ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη, κατὰ δὲ τὸ δεῦτερον ἔτος τῆς ἀνασυστάσεως τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ (1894) προσελήφθη εἰς αὐτὴν ὡς Καθηγητὴς τῆς Φιλολογίας, ἣν λίαν εὐδοκίμως ἐδίδαξεν ἐπὶ τῆς σχολαρχείας τοῦ μακαρίτου Γερμανοῦ Βασιλάκη καὶ τοῦ νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομον. Μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Σχολῆς (1909) ὁ Ἡλιάδης παρέμεινεν ἐν Ἱεροσολύμοις κατοικῶν πάντοτε ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Σταυροῦ καὶ διδάσκων τὰ φιλολογικὰ μαθήματα ἐν τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις Γυμνασίῳ. Μόλις δὲ ἐσχάτως πρὸ δύο μηνῶν σοβαρῶς ἀσθενήσας διέκοψε τὴν διδασκαλίαν καὶ πλήρης ἡμερῶν, μετὰ ὑπερτεσσαρακονταετῆ ὑπηρεσίαν κατήλθεν εἰς τὸν τάφον. Τὴν σημαντικὴν αὐτοῦ περιουσίαν ἐσκόπει νὰ καταλίπῃ εἰς τὰ ἑταρῆ ἰδρύματα τῆς ἰδιαίτερας πατρίδος του, ἀλλὰ δὲν εἶναι γνωστὸν ἂν ἐπραγματοποιήθῃ ὁ σκοπὸς αὐτοῦ. Ὑπῆρξε τύπος διδασκάλου μετ' ἀκρας ἐπιμελείας ἐκτελῶν τὰ καθήκοντα αὐτοῦ καὶ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιδόσεως. Ἠγαπᾶτο καὶ ἐτιμᾶτο παρ' ἀπάντων διὰ τὴν εὐγένειαν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοὺς ἀρίστους τρόπους του, ἔζησε δὲ βίον ἀσκητικὸν σχεδόν, ἀκωϊώνητον καὶ ἀθόρυβον, μὴ γνωρίσας ἄλλην τινα ἐδωχαρίστησιν τῆς ζωῆς εἰμὴ μόνον τὴν ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων πρὸς τοὺς μαθητὰς.

Κύριος ὁ Θεὸς ἀναπαύσαι αὐτὸν ἐν τῷ χορῷ τῶν δικαίων. Αἰωνία ἔστω ἡ μνήμη τοῦ Κωνσταντίνου Ἡλιάδου.

* Ἐν Johannesstift τοῦ Berlin-Spandau συνήλθον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρ. Ἰανουαρίου πενήκοντα περίπου φοιτηταὶ τῆς Θεολογίας ἐξ Ἀγγλίας, Γαλλίας, Γερμανίας, Ὀλλανδίας, Οὐγγαρίας, Νορβηγίας, Σουηδίας, Ἑλβετίας καὶ Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ οὐνεξήτησαν ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ Ἐκκλησία καὶ αἱ Ὁμολογίαι πίστεως».

* Ἐκ προσφάτου ἐρεῦνης μεταξὺ τῶν φοιτητῶν τοῦ ἐν Ἰνδιάνᾳ τῆς βορ. Ἀμερικῆς Πανεπιστημίου περὶ τῶν θρησκευτικῶν των πεποιθήσεων, προέκυψαν τὰ ἀκόλουθα ἀποτελέσματα κατὰ τὰς παρατιθεμένας ἐρωτήσεις: Πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν; Ναι 96%, ὄχι 3%, ἀορίστως 1%. Πιστεύετε εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν; Ναι 93%, ὄχι 5%, ἀορ. 2%. Ἀνήκετε εἰς καμμίαν ἐκκλησίαν; Ναι 89%, ὄχι 7%, ἀορ. 4%. Πιστεύετε εἰς τὴν δύναμιν τῆς προσευχῆς; Ναι 89%, ὄχι 8%, ἀορ. 2%. Ἀντιφάσκουν πρὸς ἀλλήλας ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ θρησκεία; Ναι 29%, ὄχι 66%, ἀορ. 5%. Θρησκεύουν οἱ σημερινοὶ φοιτηταί; Ναι 40%, ὄχι 45%, ἀορ. 15%. Ὁφείλει ἡ ἐκκλησία νὰ ἀσχολῆται μὲ ζητήματα πολιτικά, βιομηχανικά κλπ.; Ναι 25%, ὄχι 66%, ἀορ. 6%. Ἀναγινώσκετε τὸ Εὐαγγέλιον; Ναι 63%, ὄχι 34%, ἀορ. 3%.

* Μία τῶν πρώτων πράξεων τοῦ νέου ἰσπανοῦ ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας σινιόρ Marcelino Domingo ὑπῆρξεν ἡ κατάργησις τῆς θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἡ ἀντικατάστασις αὐτῆς διὰ σχολῶν «λαϊκῆς» ἐκπαιδεύσεως. Ἐξ ἄλλου πάντα τὰ ἰδιαιτὰ κοιμητήρια καὶ αἱ κρύπται ἐκλείσθησαν.

* Αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι τῆς βορείου Ἀμερικῆς εἶνε ἡ μόνη πεπολιτισμένη χώρα τοῦ κόσμου, ἐν τῇ ὅποις ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνθρωποκτονιῶν ἠξήθη σπουδαίως μετὰ τὸν πόλεμον. Ἐκ τῶν ἀμερικανικῶν πόλεων τὸ Σικάγον ἐφέρετο ὑπερέχον εἰς τοιαύτην ἐγκληματικότητα ἄλλ' ἢ πραγματικὴ ὑπεροχὴ ἀτίθει εἰς τὴν πόλιν Lexington τῆς πολιτείας Kentucky, ἐνθα αἱ ἀνθρωποκτονίαι ἀνέρχονται εἰς 59,5 ἐπὶ 100,000 ἀτόμων. Καθ' ἕκαστον ἔτος ἡ στατι-

στική φέρει ἀποκτεινομένους ἀνά ὀκτώ νέγρους καὶ λευκοὺς.

* Ἐκ τοῦ ἑτησίου ἀπολογισμοῦ τῆς Βρετανικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρείας πληροφοροῦμεθα ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1934-35 αὕτη ἐκυκλοφόρησε περὶ τὰ 11 ἑκατ. ἀντίτυπα τῆς ἁγ. Γραφῆς, κατὰ 37 1/2 χιλιάδες; πλείονα τῶν τοῦ προηγούμενου ἔτους, καὶ ὅτι μεταφράσθη εἰς 14 νέας γλώσσας, ὥστε σήμερον ἡ ἱερὰ Β βλος εἶνε μεταφρασμένη εἰς 692 γλώσσας. Ἐν Ἑλλάδι ἡ ἑταιρεία διέθεσε 54,085 ἀντίτυπα, πλείονα τῶν ὅσα διέθεσεν εἰς τὰ λοιπὰ βαλκανικά κράτη οὕτω, ἐν Ἑλλάδι ἀναλογεῖ 1 ἀντίτυπον 8' 122 άτομα, καὶ τοῦτο μόνον ὡ: πρὸς τὰ διατεθέντα ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας ἀντίτυπα. Ἡ Ἑταιρεία ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της (1804) ἐκυκλοφόρησεν ἐν τῷ νότῳ ὑπὲρ τὰ 464 ἑκατομ. ἀντίτυπων τῶν ἁγ. Γραφῶν.

* Ἐν Ὁξφόρδῃ θὰ συνέλθῃ Παγκόσμιος συνδιάσκεψις τοῦ πρακτικοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ προσεχοῦς ἔτους 1937 (12--26). Πᾶσαι αἱ ἀνά τὸν κόσμον Ἐκκλησίαι θὰ ἀντιπροσωπευθῶσιν εἰς αὐτὴν ὑπὸ 300 ἀπεσταλμένων.

* Ὁ διάσημος συλλέκτης καὶ μελετητὴς ἀρχαίων χειρογράφων ἄγγλος Chester Beatty φέρεται ἀγγέλον νέαν σπουδαίαν ἀνακάλυψιν. Ἀγοράσας πρὸ τινος παρ' αἰγυπτίου διάφορα χειρόγραφα, διεπίστωσε μεταξὺ αὐτῶν 80 φύλλα περιέχοντα ἐπιστολάς τοῦ ἁπ. Παύλου, ἐξ ὧν ἔλλείπουν μόναι αἱ πρὸς Τιμόθεον, Τίτον καὶ Φιλήμονα. Ὁ μελετήσας τὰ χειρόγραφα Kenyon ἀνάγει αὐτὰ εἰς τὸν γ' αἰῶνα. Τὰ χειρόγραφα εἶνε καθαρογεγραμμένα καὶ εὐανάγνωστα. Ἀναμένεται προσεχστάτη ἡ ἐκδόσις των.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀντήλλαξεν ὡς συνήθως μετὰ τῶν Ἀγιοτάτων Προέδρων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν συγχαρητήρια τηλεγραφήματα καὶ γράμματα. Ἐν ταῖς πρὸς τοὺς Προέδρους τῶν Ἐκκλησιῶν γράμμασιν ἐμνημόνευσε καὶ τῆς πασχούσης καὶ καταδιωκομένης Ὁρθοδόξου ἐν Ρωσίᾳ Ἐκκλησίας.

—Καὶ ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ καὶ ἐν πάσαις τῆς Μητροπόλεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διεξήχθησαν αἱ ἱερὰ τελεταὶ τῆς ἑβδομάδος τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Ἀναστάσεως ἐν τάξει καὶ κατανύξει. Παρατηρήθη δὲ καὶ ἄφετος μεγάλη συρροή τῶν πιστῶν εἰς τὴν ἱερὰν Ἐξομολόγησιν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἀρχάντων Μυστηρίων. Κατὰ τὴν νυκτερινὴν τελετὴν τῆς Ἀναστάσεως ἐν τῇ πλυστῆρᾳ τοῦ Καθεδρικοῦ ναοῦ τῶν Ἀθηνῶν προσήλθεν ὁ Βασιλεὺς μετὰ τοῦ Διαδόχου καὶ παρηκολούθησεν αὐτὴν μετὰ πολλῆς τῆς εὐλαβείας.

—Τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα μετὰ τὴν τελετὴν τῆς Ἀγάπης ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κατὰ παλαιὸν βυζαντινὸν ἔθος μεταβᾷ εἰς τὰ Ἀνάκτορα προσέφερε διὰ τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα πασχαλινὰ ἄρτυρά ὡς, ὁ δὲ Μέγας Αὐλάρχης μετέβη εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν πρὸς χαιρετισμὸν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα. Ἡ Α.Μ. κατὰ τὴν πρώτην συνάντησιν ἐξέφρασε καὶ προσωπικῶς τὰς εὐχαριστίας αὐτῆς πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον.

—Μεγαλοπρεπῶς διεξήχθη καὶ ἐφέτος κατὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα ἡ τελετὴ τῆς Ἀγάπης. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος μετὰ τῶν δύο Ἐπισκόπων Πατάρων καὶ Χριστουπόλεως καὶ πενήντα περίπου Ἱεραβυτέρων καὶ Διακόνων περιεβλήθη τὰ ἱερὰ ἄμφια εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν. Ἐκείθεν δὲ προηγουμένων τῶν ἐκκλησιαστικῶν λαβάρων καὶ πολυαίθμου χοροῦ ἱεροψαλτῶν, ἐν πομπῇ μετέβη εἰς τὸν ναὸν ὅπου ἐτελέσθη ὁ Ἐσπερινὸς τοῦ Πάσχα. Τὸ Ἐθαγγέλιον ἀνγνωσθῆ εἰς διαφόρους ἀρχαίας

καὶ νεωτέρας γλώσσας. Τὴν ἐπιβλητικὴν τελετὴν παρηκολούθησαν πλείστοι ξένοι.

— Πρὸς τοὺς ἐφημερίους τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος δι' ἐγκυκλίου παρήγγειλεν ὅπως κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα καὶ ἐν τῷ Ἐσπερινῷ τῆς αὐτῆς ἡμέρας «Ἀγάπη» εἰς τὸ «Εἰπωμεν πάντες» ἀπαγγελθῆ καὶ ἡ ἐξῆς αἵτησις ὑπὲρ τῶν ἐν Ρωσίᾳ δοκιμαζομένων ἀδελφῶν: «Ἐὰ δεόμεθα ὑπὲρ καταπαύσεως τοῦ ἐν Ρωσίᾳ διωγμοῦ κατὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀπολυτρώσεως τῶν ἐν ἐξορίαις καταπονομένων Ἱεραρχῶν καὶ λοιπῶν κληρικῶν, παραμυθίας τοῦ ὀρθοδόξου ρωσικοῦ λαοῦ καὶ ἐνισχύσεως αὐτοῦ ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀγῶνι. Ὅπως Κύριος ὁ Θεός, ὁ Παντοκράτωρ, τῇ θείᾳ Αὐτοῦ χάριτι φρονήσῃ καὶ στηρίξῃ τὴν ἁγίαν καὶ ὀρθόδοξον ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, εἰπωμεν».

—Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἔλαβεν ἐκ τῆς πρωτεύουσας τῆς Αἰθιοπίας παρὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας Κυοίλλου τὸ κάτωθι τηλεγράφημα: «Καθ' ἣν στιγμήν ὀλόκληρος ἡ Χριστιανωσύνη προετοιμάζεται διὰ τὴν ἑορτάσιν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος, ἀπευθύνομεν τὴν τεθλιμμένην σκέψιν ἡμῶν πρὸς ὄλους τοὺς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἀδελφοὺς ἡμῶν καὶ ἐπιστῶμεν τὴν προσοχὴν των ἐπὶ τῶν ἀπανθρώπων καὶ ἀπηγορευμένων μεθόδων τὰς οποίας μετέρχεται ὁ ἐχθρὸς χρησιμοποιοῦν δηλητηριώδη ἀέρια κατὰ τοῦ γενναίου Αἰθιοπικοῦ λαοῦ. Παρακαλοῦμεν δὲ τὴν Ἑμετέραν Μακαριότητα, ὅπως δεηθῆ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπως καταπαύσῃ τὸ ταχύτερον αἱ ἐπινειδίτοι διὰ τὸν Χριστιανισμὸν σφαγαὶ αὐταί». Ἀνεπέμφθησαν δὲ δεήσεις εἰς τοὺς ναοὺς ὑπὲρ τῆς καταπαύσεως τοῦ μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Αἰθιοπίας πολέμου καὶ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου.

—Καθ' ἣ γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Σπάρτης, τὸν νέον Μητροπολίτην Σπάρτης Σεβ. Διονύσιον ἀφικόμενον ἐξ Ἀθηνῶν ἐν συνοδείᾳ τῶν Ἀρχιμανδριτῶν Μελετίου Γαλανοπούλου καὶ Μελετίου Βαπανιώτη ὑπεδέχθησαν ὁ λαὸς καὶ αἱ ἀρχαὶ τῆς ἐπαρχίας μετὰ πολλοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Κατὰ τὴν πρὸς τὴν Σπάρτην ὁδὸν εἰς τὰ χάνια Μπακούρου, τὰ χάνια Βουρλιᾶ, ἐς Βουσιάνου: καὶ Τσοῦνι οἱ κάτοικοι ὑπεδέχθησαν τὴν Α. Σ. ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν κληρὸν, ἐκφράσαντα ἐν προσφωνήσεσι θερμαῖς τὴν χαρὰν του ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ ποιμενάρχου. Κατὰ δὲ τὴν εἰς Σπάρτην ἀφίξιν ὁ λαὸς σύμπας, ὁ μαθητικὸς κόσμος, πᾶσαι τῆς πόλεως αἱ ἀρχαὶ, τὰ σωματεῖα, οἱ σύλλογοι, τὸ δημοτικὸν συμβούλιον προσεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ δημάρχου ὑπεδέχθησαν τὴν Α. Σ. μετ' ἐνδείξεων μεγάλης εὐλαβείας καὶ τιμῆς, μετὰ προσφώνησιν δὲ τοῦ δημάρχου ἐψάλη ἐν τῷ ναῷ δοξολογία, μετὰ τὸ πέρας τῆς οποίας ὁ Ἀρχιμ. Μελέτιος Γυλιανόπουλος προσεφώνησε τὸν νέον Μητροπολίτην ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος διὰ λόγου μεστοῦ ὑψηλῶν ἐννοιῶν, εἰτα δ' ἡ Α. Σ. εἶπε τὸν ἐν ἄλλῃ σελίδι τοῦ φύλλου δημοσιευόμενον ἐνθρονιστήριον λόγον. Μετὰ ταῦτα κρονομένων τῶν κωδῶνων καὶ τῆς φιλαρμονικῆς παιανίζουσης ἐπηκολούθησε δεξίωσις ἐν τῇ μητροπόλει, ἐνθα πάντες προσελθόντες πρὸς ὑποβολὴν συγχαρητηρίων ἐδέχθησαν τὰς εὐλογίας τῆς Α. Σ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἡ Ἐκκλησία Ρουμανίας ἀπεφάσισε νὰ ἰδρῶσῃ ἐν βορείῳ Ἀμερικῇ νέαν ἐπαρχίαν διὰ τοὺς ἐκεῖ διαβιοῦντας ρουμάνους.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει (ἀριθ. 11-12) τοῦ ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένου «Ἐκκλησιαστικοῦ Κήρυκος», ὄργάνου τῆς δικαιοσυμφατικῆς ἐπαρχίας τῆς ὀρθοδ. ρωσικῆς διασπορᾶς δημοσιεύεται ἡ «Προσωρινὴ πρόξις» περὶ τῆς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ρωσικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ τῇ προσκλήσει τοῦ Μακαρ. Πατριάρχου Σερβίας κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Κάρλοβιτς συνάντησιν τῶν τεσσάρων ῥώσων μητροπολιτῶν συνταχθεῖσα. Ἡ Πι. ἀξίς αὕτη, ἀποτελοῦσα, οὕτως εἰπεῖν, τὸν καταστατικὸν χάρτην τῆς ἐν λόγῳ Ἐκκλησίας, ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ Μακ. Πατριάρχου Σερβίας Βαρνάβα καὶ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Βύλλογιου, Θεοφί-

λου και 'Αναστασίου, ως και του γραμματέως της διασκέψεως αυτών 'Επισκόπου Δημητρίου. Τη Πράξει συνάπτονται και τέσσαρες «Παρατηρήσεις», ών η τρίτη έχει ως εξής: «Η Πράξις αυτή δέον να τύχη της ευλογίας του 'Αγιοτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου, δι' αυτού δέ και της των λοιπών πρωθιεραρχών των τοπικών ὀρθοδόξων 'Εκκλησιών. 'Επι τούτους διατελούμεν, ως και πρότερον, υπό την δικαιοδοσίαν του Οικουμενικού Πατριάρχου». Το πρώτον άρθρον της Πράξεως έχει ούτω: «Η ρωσική ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὀρθόδοξος 'Εκκλησία, ἡ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἐπέκεινα τῶν ὁρίων της Ρωσίας ἐπαρχιών, εἶνε ἀναπόσπαστον τμήμα της ρωσικῆς ὀρθοδόξου 'Εκκλησίας, ἡ τις προσωρινῶς ὑφίσταται ὡς αὐτόνομος. Τὸ ὄνομα τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ πανρωσικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Μητροπολίτου Πέτρου πάντοτε μνημονεύεται ἐν τῇ λειτουργίᾳ ἐν πᾶσι τοῖς ρωσικαῖς ναοῖς τοῦ ἐξωτερικοῦ». Τὸ δεῦτερον άρθρον ἔχει ὡς εξής: «'Ανώτατον νομοθετικόν, δικαστικόν και διοικητικόν ὄργανον της ρωσικῆς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὀρθόδοξου 'Εκκλησίας εἶνε ἡ Σύνοδος τῆς 'Ιεραρχίας κατ' ἔτος συγκαλουμένη, ἐκτελεστικὸν δ' αὐτῆς ὄργανον εἶνε ἡ 'Αγιοτάτη ἀρχιερατικὴ Σύνοδος», ἀποτελουμένη ἐκ τεσσάρων ἀρχιερέων, ἐνὸς ἐξ ἐκάστης τῶν τεσσάρων μητροπολιτικῶν περιφερειῶν, καὶ τελοῦσα ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μακαρ. 'Αντωνίου, Μητροπολίτου Κιέβου καὶ Γαλικίας.

—Ο Πάστωρ Seegardel, ἐπανακάμψας ἐκ Ρωσίας πρότινος, εἶνε ἀνάγκεν τὸν διασχυριζομένων ὅτι οἱ θρησκευτικοὶ διωγμοὶ εἶνε σήμερον ἠπιώτεροι, βεβαίω δι τὴν ἡ σβιετικὴ κυβέρνησις συνεχίζει μεθ' ἧς καὶ πρότερον ἐντάσεις τὰς προσπαθείας πρὸς τελείαν ἐξόντωσιν πάσης θρησκευτικῆς πίστεως. Παρὰ ταῦτα, ὅμως—συνεχίζει ὁ πάστωρ—ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ ὑφίσταται. Οἱ πάστορες ἀντακατεστάθησαν ὑπὸ λαϊκῶν. Παρὰ τοῖς νέοις, οἵτινες οὐδὲν γνωρίζουν οὔτε ἐκ τοῦ παλαιοῦ καθεστῶτος, οὔτε ἐκ τοῦ ἔξω τῆς Ρωσίας κόσμου, αὐθόρμητον ἀναβλύζει τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα. Ὅπως δὴποτε ὅμως ἡ ἐν Ρωσίᾳ κατάστασις εἶνε τραγικὴ, ἐκπλήσσειται δ' ὁ ἐν λόγῳ πάστωρ διὰ τὴν ὑπὸ τῶν χριστιανῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς 'Αμερικῆς παθητικὴν στάσιν, ἐξ ἴσου ἀπειλουμένων ὑπὸ τῆς ἀθείας.

—Τῇ 1 παρ. μηνὸς ὁ ναὸς τῆς ἐν Ρώμῃ ρωσικῆς πρεσβείας ἐώρτασε τὴν ἑκατονταετηρίδα του. Ὁ ναὸς οὗτος εἶχε κλεισθῆ προσωρινῶς κατὰ τὸ διάστημα τῆς διακοπῆς τῶν διπλωματικῶν μετὰ τοῦ Βυτικανοῦ σχέσεων (1866), ἀπανάλαβε δὲ τὴν λειτουργίαν του τῷ 1871 μετὰ τὴν ἀνακήρουσιν τῆς 'Ιταλίας εἰς βασιλείον ὡς ναὸς τῆς παρὰ τῷ Κυρηναιῷ ρωσικῆς πρεσβείας. Ἀπὸ τοῦ 1897 ὁ ναὸς, ἀποσπασθεὶς τῆς πρεσβείας, μετετέθη παρὰ τὴν πλατείαν Καβούρ, ἀπὸ τοῦ 1921 δὲ λειτουργεῖ ὡς ἐνοριακὸς καὶ ἀπὸ τοῦ 1929 ἀνεγνωρίσθη ὡς ἴδιον νομικὸν πρόσωπον. Ὁ νῦν Πρωθιεράρχης τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου ἐκκλησίας εἶχε χρηματίσει προϊστάμενος τοῦ ναοῦ τούτου ὡς Ἀρχιμανδρίτης κατὰ τὰ ἔτη 1911—1913.

—'Εκ Ρωσίας ἠγγέλθη ὁ θάνατος τοῦ Μητροπολίτου Νόβγοροδ 'Αρσενίου, διαπρεποῦς ἐν τοῖς ρώσοις ἱεράρχαις διὰ τὴν εὐρειάν του θεολογικὴν μόρφωσιν. Ἐχημέρισε Πρύτανις τῆς ἐν Μόσχᾳ Θεολογικῆς Ἀκαδημίας κατὰ τὰ ἔτη 1897—99, τῷ 1907 ἐξελέγη μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν Πατριάρχου τῆς Ρωσίας τῷ 1919 ἀνεδείχθη μετὰ τῶν τριῶν ὑποψηφίων διὰ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον. Προαχθεὶς τῷ 1917 εἰς Μητροπολίτην, πολλάκις ἀντικατέστησε τὸν Πατριάρχον ἐν τῇ 'Ι. Συνόδῳ ὡς τοποτηρητῆς, ἐπανειλημμένως δ' ἐξορισθεὶς εἰς Σιβηρίαν καὶ Τουρκαστάν ἐτελεύτησεν ἐν τῇ ἐξορίᾳ.

ΡΩΜΑ-ΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐν Ἰρλανδίᾳ λόγος γίνεται περὶ μεταφράσεως τῆς Ἄγ. Γραφῆς εἰς τὴν Ἰρλανδικὴν ἀναληφθείσης ὑπὸ ἐνὸς Ἰρλανδοῦ ἱερέως τοῦ Δουβλίνου διακρινομένου διὰ τὴν εὐδικότητα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀγιογραφικὰς σπουδὰς. Πρὸ δεκαετίας ἐπεχειρήθη ἡ ἐκτύπωσις Ἰρλανδικῆς μεταφράσεως τῆς Ἄγ. Γραφῆς ὑπὸ τοῦ Ἰρλανδοῦ Canon O'Leary, ἀλλὰ δὲν εὐδόκησε μέχρι τοῦ νῦν. Εἰς τὴν ἔκτασιν τῆς ἀνάγκης τῆς τοιαύτης μεταφράσεως ἔδωκεν ἀφορμὴν

ἡ ἄρνησις Ἰρλανδοῦ μάρτυρος ἐν δικαστηρίῳ νὰ ὀρκισθῆ ὡς ἔνοχος ἐπὶ ἄγ. Γραφῆς ἄλλης γλώσσης πλην τῆς Ἰρλανδικῆς.

—'Η κυβέρνησις τῆς Οὐγγαρίας διέταξε τὴν ἀνάρτησιν τῆς εἰκόνης τοῦ Ἐσταυρωμένου ἐν ταῖς σχολαῖς τῆς ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως, ἀφ' ὧν ἀφηρέθη πρὸ δεκαπενταετίας. Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς οἱ καθολικοὶ καὶ διαμαρτυρούμενοι σπουδασταὶ τοῦ Πολυτεχνείου συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ ἐν πομπῇ διευθύνθησαν πρὸς τὴν σχολὴν καὶ ἀνῆρτησαν ἐν αὐτῇ τὴν εἰκόνα.

—Οἱ καθολικοὶ σπουδασταὶ τοῦ Πολυτεχνείου τῆς Λεοπόλεως (Λεμβέργης) δι' αἰτήσεώς των παρεκάλεσαν τὴν σύγκλητον αὐτοῦ ὅπως ἀναρτηθῆ ἡ εἰκὼν τοῦ Ἐσταυρωμένου εἰς πάσας τὰς αἰθούσας καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ Ἰδρύματος, κατὰ τὸ ἀνέκαθεν κρατήσαν ἔθος τῶν πολωνικῶν Πανεπιστημίων. Ὁ Ἐσταυρωμένος—λέγουσιν οἱ σπουδασταὶ—θα συμβολίζῃ τὴν βαθεῖαν καθολικὴν πίστιν τῆς μεγάλης των πλειονότητος.

—Τεσσαράκοντα ἀρχιεπίσκοποι καὶ ἐπίσκοποι τῆς ἐν Μεξικῷ παπικῆς Ἐκκλησίας υπέγραψαν καὶ διεββασαν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς ἐν Μεγ. Βρετανίᾳ, Ἰσπανίᾳ, κεντρικῇ καὶ νοτιῷ Ἄμερικῇ καὶ ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις καθολικῶς ἐπισκόπους, ἐν ἧ ἐκθέτουσι τὰ τοῦ πεισματώδους κατ' ἀπὸ τῆς μεξικανικῆς κυβερνήσεως διωγμοῦ καὶ δι' ἧς ἐπικαλοῦνται τὰς προσευχὰς των καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν προκλήσιν τοῦ ἐν διαφέροντος τοῦ κοινῶν διὰ τὴν ἐν Μεξικῷ κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας. Μεταξὺ ἄλλων λέγεται ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ ὅτι ἐν Tabasco πάντες οἱ ναοὶ δημευθέντες ἐχρησιμοποιοῦντο πρὸς σκοποὺς ἀλλοτριῶν τοῦ θρησκευτικοῦ αὐτῶν προορισμοῦ, ὅτι δὲ οἱ ἱερεῖς ἐκβιάζονται εἰς σύναψιν γάμου ἐάν θέλωσι νὰ ἐπιτραπῇ αὐτοῖς ἡ ἀσκησις τῆς ἱερωσύνης.·

—Ἁρχιεπίσκοπος Φρειβούργης Conrad Groeber διεββασεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν γερμανὸν ὑπουργὸν τῶν θρησκευμάτων Kerrl, ἐν ἧ διαμαρτύρεται διότι οἱ σύνδεσμοι τῶν νέων Nazi «ἀποχριστιανίζουσι» τοὺς γερμανοπαιδας, ἀποδεικνύει δὲ ὅτι τὸ νέον ὑπογυμνὸν διάταγμα τὸ ὑποχρεοῦν τοὺς μέλλοντας γερμανοὺς πολίτας νὰ κατατάσσονται εἰς τοὺς ἐν λόγῳ συνδέσμοις ὡς μέλη αὐτῶν ἀντιτίθεται πρὸς τὸ μεταξὺ Γερμανίας καὶ Βατικανοῦ κοινὸν δάτον.

—Οἱ ἐν Μεξικῷ καθολικοὶ ἐπίσκοποι ἐν ἐπιστολῇ τῇ πρὸς τοὺς ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις καθολικῶς ἐπισκόπους ἐκφορῶντες τὰς εὐχρηστίας των διὰ τὴν πρὸς τὰ παθήματά των συμπάθειαν, ἀναφέρουσι, σὺν ἄλλοις, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱερέων διὰ τοὺς ἐν Μεξικῷ καθολικῶς ἀνερχομένους εἰς 16 ἑκατομμύρια περιορίσθη εἰς μόνον 197· δι τῶν αἰ ἱερατικαῖ σχολαὶ εἶνε κλεισταὶ καὶ ὅτι ἡ πᾶσα ἐκκλησιαστικὴ κτηροσύνη ἐδημεύθη. Πάντα δὲ θρησκευτικὰ τάγματα εἶνε προγεγραμμένα, δὲν ἐπιτρέπεται δ' εἰς τοὺς κληρικοὺς νὰ διευθύνουν νοσοκομεῖα, ἄσυλα ἢ ὄρφανοτροφεῖα.

—Αἱ ἐξ Ἰσπανίας εἰδήσεις φέρουσιν ὑπὸ τοῦ ὄχλου πυρποληθέντας ἐννέα ναοὺς ἐν Cadix κατὰ τὰς τελευταίας κομμουνιστικὰς ταραχὰς.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΕΝΩΝ

Δι' ἐγκυκλίου αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἀμερικανικῆς ἐπισκοπικῆς ἐκκλησίας ὁ προκαθήμενος αὐτῆς εἶχε συστήσει ὅπως κατὰ τὰς ἀπὸ τῆς 16 Φεβρουαρίου ἐν. ἔτους κυριακὰς ἀναπέμψωνται δεήσεις πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τῆς ἐν Ρωσίᾳ Ἐκκλησίας καὶ εἰδικώτερον ὑπὲρ τῆς ἐν Γαλλίᾳ ρωσικῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας. Ἐπ' ἴσης προεστράφη ὅπως καθ' ὅλον τὸ τρέχον ἔτος γένοιται ἔρανοι μέχρι τοῦ ποσοῦ 10,000 δολλαρίων διὰ τὴν Ἀμερικὴν ὑπὲρ τῆς Ἀκαδημίας ταύτης.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Πολὺς λόγος γίνεται ἐν τῷ τύπῳ περὶ τῆς πρὸ τιμος ὑπὸ τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Γερμανικῆς προτεσταντικῆς ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς ἐθνικοσοσιαλιστικῆς Γερμανίας κατασταθέντος διασήμευ ἐπισκόπου Müller ἐκδοθείσης ἐρμηνείας τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους διδαχῆς τοῦ Κυρίου. Ἡ ἐρμηνεία

αὕτη, τελείως ξένη πρὸς τὸ θρησκευτικὸν τοῦ Ἐυαγγελικοῦ κειμένου περιεχόμενον, ἀποτελεῖ ἀπλῶς ὑποστηρίξειν καὶ προαγωγὴν τῶν ἰδεῶν τῆς συγχρόνου Γερμανίας παρὶ φυλῆς, αἵματος, τιμῆς καὶ τῶν λοιπῶν γνωστῶν στοιχείων τοῦ γερμανικοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ.

ΙΣΛΑΜΙΣΜΟΣ

Περὶ τοὺς 600 μουσουλμῶνοι - Ἰνδοί, ταταροὶ, ταῖροι καὶ ἰάπωνες—σημπεξαντες «Μουσουλμανικὴν Ἐνωσιν» ἐν Μαντζουρίᾳ, ἐπέσταν ὡς σκοπὸν τὴν διάδοσιν τοῦ Κορανίου ἐν τῇ Ἄπω Ἀνατολῇ, μὲ κέντρον τὸ Τόκιο. Ἡδη ἡ Ἐνωσις ἴδρυσε σχολεῖα καὶ τερμὴν ἐν τῇ ἰαπωνικῇ πρωτεύουσῃ καὶ ἀλλαχοῦ, ἡ δὲ ἰαπωνικὴ κυβέρνησις ἐβλήθη εἰς τὸ σωματιεῖον παρασχοῦσα εἰς αὐτὸ δωρεὰν τὰ οἰκόμενα καὶ τοὺς διδασκάλους. Ἠγήτης τῆς προπαγάνδας ταύτης εἶνε ὁ καὶ πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Σεΐδ Μοχάμμετ-Ὑλ-Χοζὸν Ἀλῆ, ἐξ εὐγενοῦς ταταρικῆς οἰκογενείας τοῦ ρωσικοῦ Τουρκεστάν.

—Μετὰ πάροδον 1200 ἐτῶν, καθ' ἃ οἱ ἐν Κίνα μουσουλμῶνοι ἐστεροῦντο μᾶς πλήρους εἰς τὴν κινεζικὴν μεταφράσεως τοῦ Κορανίου, ἐγένετο νέα κινεζικὴ μετάφρασις, ἥτις ἐσημειώθη διὰ τοῦ «D». Ἀπὸ τινος ὁμοῦς ἐνεφανίσθη τὸ πρῶτον μέρος νεωτέρας μεταφράσεως, ἥτις ἐσημάνθη διὰ τοῦ «E», προήλθε δ' ἐκ τῆς πόλεως Yang Chou. Εἰς τὴν μετάφρασιν ταύτην συνεργάσθησαν δύο λόγιοι κινεζοὶ, ὁ Liu Pin-ju καὶ ὁ Hwa Ju-chou.

NEA BIBLIA

**Ἰω. Δ. Φραγκούλης*, Δ. Φ. καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας, Ὁ Ἀπολογητικὸς τοῦ Τερτυλλιανοῦ, μετάφρασις μετ' εἰσαγωγῆς, Ἐν Ἀθήναις 1936, τύποις «Φοῖνικος», 8ον σελ. 143.

Μία ἐκ τῶν καλύτερων ἀπολογιῶν τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας ἐγράφη ὡς γνωστὸν λατινιστὶ ὑπὸ τοῦ Τερτυλλιανοῦ. Τὸ ἔργον τοῦτο δεόντως ἐκτιμηθὲν μεταφράσθη ἐνωρίτερα, μικρὸν μετὰ τὴν συγγραφὴν του, εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ δυστυχῶς τῆς μεταφράσεως ταύτης μόνον ἀποσπάσματα διεσώθησαν ὑπὸ τοῦ Εὐσεβίου.

Ὁ καθηγητὴς τῆς θεολογίας κ. Ἰω. Φραγκούλης ἔσχε τὴν εὐτυχὴ ἔμπνευσιν νὰ μεταφράσῃ τὸ ἔργον τοῦτο, προτάσεων σύντομον εἰσαγωγὴν εἰς αὐτὸ, ἐν ἣ περιέχεται καὶ ἀνάλυσις τοῦ ἔργου. Ἡ μετάφρασις εἶναι πιστὴ καὶ ἀκριβὴς καὶ ἀποδίδει πλήρως τὰ ἀδρὰ νοήματα τοῦ συγγραφέως.

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν πόσα ὀλίγα ἔργα τῆς λατινικῆς θεολογίας εἶναι μεταφρασμένα εἰς τὴν ἑλληνικὴν, ὁ κ. Φραγκούλης προσφέρει ἀληθινὴν ἐκδόουλευσιν εἰς τοὺς σπουδαστὰς τῆς θεολογίας, καθιστῶν εἰς αὐτοὺς προσιτοὺς εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἐν τῶν σπουδαιοτέρων ἔργων τῆς ἀρχαίας λατινικῆς θεολογίας.

Δ.Σ.Μ.

Οἱ σοφοὶ περὶ Θεοῦ καὶ θρησκείας. (Βιβλιοθήκη Ἀκαδημαϊκοῦ Κοινωνικοῦ Σινδεδμοῦ ἀριθ. 2). Ἀθήναι 1936. —Ἐν τῷ τευχιδίῳ τούτῳ περιλαμβάνονται γινώμαι διασημῶν ἐπιστημόνων περὶ τῶν σχέσεων θρησκείας καὶ ἐπιστήμης, ἐξ ὧν καταφαίνεται ὅτι ὄχι μόνον δὲν εἶνε ἀσυμβιβαστοὶ πρὸς ἀλλήλας, ὡς ὑποστηρίζουν οἱ ὀρθολογισταί, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη εἶνε στηρικτικὴ τῆς θρησκευτικῆς πίστεως. Συνιστᾶται ἰδίᾳ εἰς τὴν σπουδαίουςαν νεολαίαν.

Teodor M Popescu Profesor la Facultatea de Teologie din Bucuresti, Episcopica Patriarhilor ortodocsi dela 1848: studiu introductiv, text si traducere. Bucuresti 1933. —Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ὁ καθηγητὴς τῆς Ἐκκλησιολογίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου παρέχει τὸ πρωτότυπον κείμενον καὶ τὴν εἰς τὴν ρουμανικὴν γλῶσσαν μετάφρασιν τῆς ἐγκυκλίου τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς, τῆς ἀπαντητικῆς εἰς τὴν πρὸς τοὺς ἀνατολικοὺς ἐγκύκλιον τοῦ Πάπα Πίου θ' «In Suprema Petri sede» (1848), μετὰ ἐμπειριστατωμένης καὶ λίαν διαφωτιστικῆς εἰς αὐτὴν εἰσαγωγῆς (1 79). Ὁ κ. Ποπέσκου κρίνει τὴν ὀρθόδοξον ἐγκύκλιον ὡς πολὺ ἀνωτέραν τῆς παπικῆς, διότι ὁ πιστευόμενος ὡς συγγραφεὺς αὐτῆς Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ἐμφανίζεται κατηγορημένους καλλίτερον ἢ ὁ ἀγνωστος συγγραφεὺς τῆς παπικῆς ἐγκυκλίου «ad Orientales».

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ 1ης Μαρτίου 1936

Ταμεῖον καὶ Τράπεζαι	3.367.522.—
Ταμεῖον εἰς χεῖρας Τοπικῶν Ταμείων	480.000.—
Χρωστώματα εἰς τρέχ. ἄξια	18.569.895.—
Ἐνυπόθηκα Δάνεια	14.500.000.—
Ἀπλὰ Δάνεια καὶ προεξοφλήσεις	449.200.—
Ἐπιπλά καὶ Σχεῖη	165.000.—
Γήπεδα παρὰ τῇ Ἁγίᾳ Βασιβέρᾳ Δαφνίου	472.279.—
Ἀκίνητα Ἀγίας Βαρβάρας	976.163.—
Σύνολον Δρχ.	33.980.059.—

Ἀπόδοσις ἐτησίᾳ ἐκ κεκτημένης περιουσίας

α') Τόκοι ἐκ τοκομεριδίων	1.024.426.50
β') ἐξ ἐνυποθηκῶν Δανείων	1.500.000.—
γ') ἐκ καταθέσεων παρὰ Τραπεζαῖς Ταμ.	60.000.—
Σύνολον Δρχ.	2.584.426.—

Σημειώσεις: 1) Ποσοστὸν εἰσπραττομένου τόκου ἐκ τοκομεριδίων ὁμολογιῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰ διατεθέντα κεφάλαια διὰ τὴν ἀγορὰν χρωστώματων πρὸς 6, 411%.

2) Ποσοστὸν ἐν σχέσει πρὸς τὴν τρέχουσαν αὐτῶν ἄξια πρὸς 7, 549%.

Ἄξια ἀγορᾶς χρωστώματων (κτήσεως) Δρχ. 15.978.074.—

Ὀνομαστικὴ ἄξια χρωστώματων:

α') τὰ εἰς χρυσὸν Δίρ.	37.460
Δολ.	11.000
Φρ. χρ.	97.500

β') τὰ εἰς Δραχμάς Δρχ. 9.521.600.—

Συντάξεις (καὶ βοηθήματα) ἐγκυκλιζόμεναι καὶ καταβαλλόμεναι σήμερον Δρχ. 2.000.000.—

Συντάξεις (καὶ βοηθήματα) καταβλητέαι κατὰ τὴν χρῆσιν 1936—37 ὡς ὁ ἐγκριθεὶς προϋπολογισμὸς Δρ. 4.405.308.—

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

I. Μητρόπολις Ναυπακτίας καὶ Ἐθρυτανίας

Χρησεύσης τῆς θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Βουτύρου τ. Δ. Καρπενησίου Ἐθρυτανίας προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν ἐνορίαν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου 5439 προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 83 τοῦ μνησθέντος νόμου πιστοποιητικὰ τῶν. Ἐν Ναυπάκτῳ τῇ 8 Ἀπριλίου 1936. † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐθρυτανίας Γερμανός.

I. Μητρόπολις Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ 5439 νόμου (κωδικ.) «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Σούλῳ ἰ. ναοῦ ἁγ. Γεωργίου ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἐπιρημένου νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ, προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι ἐφημέριοι τοῦ ὡς ἄνω ἰ. ναοῦ. † Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Προκόπιος.

I. Μητρόπολις Μηθύμνης

Κενωθείσης μᾶς ὀργανικῆς θέσεως ἐφημερίου τῆς ἐν τῇ Κοινότητι Φίλιας τῆς ἐπαρχίας ἡμῶν ἐνορίας τῶν Ταξιαρχῶν, προσκαλοῦμεν πάντας τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν αὐτὴν ὅπως ἐντὸς μηνὸς ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὰς αἰτήσεις μετὰ τῶν νενομισμένων πιστοποιητικῶν. Ἐν Καλλονῇ τῇ 6 Ἀπριλίου 1936. † Ὁ Μηθύμνης Διονύσιος.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 1935

(Από 1ης Ιανουαρίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1935)

Α.—ΓΕΝΙΚΟΥ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ

ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ
Εξ εισφορών Αρχ)που Αθηνών κ.λ.π.	Επισχύσεις εις Ασυλα, Φιλ. Ίδρύματα Σωματεία Συλλόγους
Εκ δωρεών ιδιωτικών, Τραπεζών κ.λ.π.	Βοηθήματα απόρων σπουδαστών
» Προϋπολογισμών Γ. Ναών	» » κληρικών
» ποσοστοῦ 350)ο Ερ. Ήμ. Πτωχών	Περιθάλψεις ασθενῶν
» » 50)ο Ε. Φ. Τ.	Μισθοὶ διδασκαλίας Γυν. φυλακῶν Ἀβέρωφ
» δίσκων ἐν τοῖς Γ. Ναοῖς	Βοηθήματα Πάσχα καὶ Χρυστουγέννων
» τόκων ἀποθεματικῶν	Συντήρησις Λαϊκοῦ Ίατρείου Ἀθηνῶν
» διπλοτύπων	» » Πειραιῶς
Εξ ἀπροβλέπτων εισπράξεων	Ἀποφυλακίσεις κρατουμένων διὰ μικρὰ χρέη
Εκ κληροδοτημάτων	Εσώροσχα απόρων κρατουμένων
Σύνολον ἐσόδων	Υποδήματα παίδων απόρων κρατουμένων
Υπόλ. Ταμείου π. ἔτους	γυναικῶν
	Ἐξοδα γενικά
	Ἐπισχύσεις Ἑνορ. Φιλοπο. Ταμείων
	Ἐξοδα κηδεύσεως απόρων
	Χαριστήρια δημ. πρὸς ἐκδ. ἀδ. γάμου απόρων
	Καθημερινὰ βοηθήμ καὶ περιθάλψεις ἐν γένει
	Διανομαὶ εἰς εἶδος
	Εἰσιτήρια απόρων
	Προικίσεις απόρων κορασιῶν
	Σύνολον ἐξόδων
	Υπόλ. Ταμείου 31)12)1935 εἰς νέον
Σύνολον	

ΠΙΝΑΞ

Νοσηλευθέντων απόρων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς
ὑπὸ τῶν Λαϊκῶν Ίατρείων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κατὰ τὸ ἔτος 1935.

A) Ὑπὸ τοῦ Λαϊκοῦ Ίατρείου Ἀθηνῶν

Δαπάνη συντηρήσεως 23.458.10

I) Τμήματος παθολογικοῦ	ἄτομα	1.650—	} 2.650
II) » Χειρουργικοῦ	»	250—	
III) » Γυναικολογικοῦ	»	750—	

B) Ὑπὸ τοῦ Λαϊκοῦ Ίατρείου Πειραιῶς

Δαπάνη συντηρήσεως 13.141.30

I) Τμήματος Παθολογικοῦ	ἄτομα	1.512—	} 3.095
II) » Ὀφθαλμολογικά	»	1.231—	
III) » Παιδιατρικοῦ	»	34—	
IV) » Χειρουργικοῦ	»	320—	

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

	Ἐσοδα	Ἐξοδα
I) ΓΕΝ. ΦΙΛΟΠΤ. ΤΑΜΕΙΟΥ	527.611.50	532.845.20
II) ΕΝΟΡ. ΦΙΛΟΠΤ. ΤΑΜΕΙΩΝ	2.342.164.90	2.182.832.75
Σύνολον	<u>2.870.576 40</u>	<u>2.715.677.50</u>

Ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Ίδρύματος
τῆς 30ης Μαρτίου 1936.

Ὁ Πρόεδρος
† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ὁ Γεν. Ταμίας
ΑΛ. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

Ὁ Λογιστὴς Ἀρχ)πὴς
ΤΑΚΗΣ ΛΕΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

B.—ΕΝΟΡΙΑΚΩΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

Φιλόπτωχα Ταμεία Ἀθηνῶν	Ἔσοδα	Ἔξοδα	Φιλόπτωχα Ταμεία Ἀθηνῶν	Ἔσοδα	Ἔξοδα
1) Μητροπόλεως	87.546.70	117.587.60	Ἐκ μεταφορᾶς	1.579.039.20	1.405.026.70
2) Ἀγ. Ἀθανασίου Θεοσίου	4.785.90	4.725.10	69) Ἀγ. Γεωργίου Λυκαβηττοῦ	3.901.—	3.901.—
3) > Δικατερίνης Πλάκας	6.268.—	6.011.—	Κ. Θεοτόκου Κολοκυνθοῦ	4.577.—	4.210.—
4) > > Πετραλώνων	6.084.—	4.000.—	Ἀγ. Δημητρίου Α. Σκουζέ	7.621.—	7.621.—
5) > Ἀναργύρων Ψυρρή	8.000.—	8.000.—	Φιλόπτωχα Ταμεία Πειραιῶς		
6) > Ἀποστόλων Θεοσίου	5.295.—	5.171.—	70) Ἀγ. Τριάδος	51.288.35	51.027.—
7) > > Ἰμρητοῦ	11.904.20	10.728.70	71) Ἀναλήψεως Δραπετσῶνας	7.843.50	4.731.50
8) > Ἀσφαρίτων Θεοσίου	27.507.80	18.350.—	72) Ἀγ. Γεωργίου Κορυθαλλοῦ	14.414.75	13.832.—
9) > Ἀρτερίου	7.008.75	6.983.40	73) > Βασιλείου	51.664.—	45.814.20
10) > Ἀντωνίου Πατησίων	23.148.—	19.387.—	74) > Δημητρίου Ξυλοκερατεῶς	10.760.—	10.760.—
11) > Ἀνδρέου Πετραλώνων	4.168.50	4.033.80	75) > Διονυσίου	34.286.—	33.687.—
12) Γενν. Χριστοῦ Χριστικαπιδίου	9.050.85	9.044.45	76) Εὐαγγελιστρίας	34.048.—	30.709.—
13) Ἀγ. Γεωργίου Κασύτης	93.279.30	59.064.—	77) Ἀγ. Ἐλευθερίου	19.115.—	17.955.—
14) > > Δουργούτη	16.507.—	16.210.—	78) Ζωοδ. Πηγῆς Χ' Κυριακοῦ	4.307.20	4.284.30
15) > > Κυψέλης	59.006.80	52.018.—	79) Ἀγ. Κωνσταντίνου	57.618.—	47.840.05
16) > > Β' Νεκροταφ.	10.621.55	8.825.95	80) Μεταμ. Σωτήρος	26.575.55	25.898.05
17) > Δημητρίου Ψυρρή	20.746.—	13.45.—	81) Ἀγ. Νικολάου	29.055.80	28.411.25
18) > > Ἀμπελοκήπων	8.406.—	8.243.50	82) > Παντελεήμονος Ταμπ.	21.616.55	20.490.—
19) > Διονυσίου	63.991.—	63.773.40	83) > > Δραπετσ.	8.625.—	8.625.—
20) Προφήτου Δανιὴλ	20.702.10	19.932.90	84) > Παρασκευῆς Ν. Καλλιπ.	15.084.70	14.905.50
21) Ἀγ. Ειρήνης	28.214.—	27.021.—	85) Προφήτου Ἡλιοῦ	21.861.—	18.424.—
22) > Ἐλευθερίου Ἄρεως	20.934.—	19.921.—	86) Ἀγ. Σοφίας	13.182.—	13.182.—
23) > > Κ. Πατησίων	7.494.—	6.025.—	87) Ἀγ. Σπυρίδωνος	57.272.30	49.334.40
24) > Ζώνης	64.374.65	51.375.80	88) Ὑπαπαντῆς	15.760.05	15.760.05
25) Ζωοδόχου Πηγῆς	100.277.10	100.277.10	89) Ἀγ. Φανουρίου	3.775.—	3.775.—
26) Προφήτου Ἡλιοῦ Παγκρατίου	43.495.—	40.102.—	90) > Γεωργίου Κεραταινίου	9.831.—	7.977.—
27) Ἀγ. Θεοδώρων	15.126.—	15.046.—	91) > Εὐθυμίου Συν. Εὐγενεῶς	9.025.—	9.025.—
28) > Θωμᾶ Γουδι	31.131.—	23.468.40	Φιλόπτωχα Ταμεία Ν. Κοκκινιάς		
29) > Θεράποντος Ζωγράφου	13.353.80	13.253.—	92) Ἀγ. Νικολάου	10.207.10	10.360.60
30) > Ἰωάννου Βυλαιαγιμένης	10.633.—	12.733.—	93) Ὀσίας Ξένης	9.760.—	9.295.—
31) > > Γαργαρέτας	23.827.87	23.765.—	94) Ἀγ. Γεωργίου	8.352.—	8.03.—
32) > > Ταύρου	2.326.—	2.326.—	95) > Ἰωάννου Χρησοστόμου	6.129.—	6.129.—
33) Κ. Θεοτόκου Μοναστηρακίου	14.760.40	11.270.40	96) Ἀποστόλων	1.085.—	900.—
34) > > Χρυσοσπηλαιωτ.	31.346.90	31.632.50	Φιλόπτωχα Ταμεία Περιχώρων		
35) > > Χρυσοκαστριωτ.	2.880.—	2.880.—	97) Ἀγ. Ἀλεξάνδρου Π. Φαλήρου	28.380.40	23.770.90
36) > > Κυνοσάργους	18.679.70	13.253.—	98) > Ἀναργύρων	6.489.—	6.988.—
37) > > Ν. Φλαδελαφίας	18.572.80	18.500.—	99) > Ἀποστόλων Τριττιφίων	3.353.—	3.353.—
38) Ἀγ. Κωνσταντίνου Ὀρμονιάς	29.374.50	26.506.—	100) > Ἀθανασίου Πολυδρόσου	10.104.—	6.603.10
39) > > Κολωνοῦ	75.061.—	52.540.—	101) > Ἀναργύρων Ἰατρικῆς	2.855.—	2.570.—
40) Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ	43.523.60	40.330.70	102) > Γεωργίου Κηφισιάς	15.700.50	14.298.40
41) Ἀγ. Μαρίνης Θεοσίου	8.132.—	7.865.—	103) > Δημητρίου	10.614.—	9.715.—
42) Ὀσίου Μελετίου	13.007.—	12.882.50	104) > > Ν. Φαλήρου	24.981.30	24.981.30
43) Ἀγ. Μαρκέλλης	6.804.—	6.754.—	105) > > Μπραχαμίου	3.107.05	2.628.—
44) Μετ. Σωτήρος Συγγροῦ	14.609.—	14.609.—	106) Εὐαγγελιστρίας Χαροκόπου	6.862.—	6.862.25
45) Μετ. Σωτήρος Πλάκας	31.094.60	30.069.85	107) > > Ν. Ἐρυθραίας	8.050.50	7.963.20
46) > > Κοπανᾶ	2.264.—	1.417.—	108) Ἀγ. Ἰωάννης Μαραθῶνας	1.760.80	2.085.50
47) Ἀγ. Νικολάου Πευκακίων	42.161.05	35.083.—	109) > > Ρέντη	10.823.50	9.188.25
48) > > Κ. Πατησίων	9.535.—	9.522.—	100) Κ. Θεοτόκου Ἀμαρουσίου	14.9.9.60	14.988.25
49) > > Ραγκαβᾶ	9.788.—	7.080.—	111) Ἀγ. Κωνσταντίνου Γλυφάδας	6.201.—	6.161.—
50) > > Φιλοπάππου	10.894.75	18.355.—	112) > > Μοσχάτου	8.923.40	8.598.50
51) > Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν	89.122.10	50.259.—	113) > > Ἡλιουπόλεως	12.402.—	12.053.—
52) > > Ἰλισσοῦ	18.446.50	18.262.50	114) Μεταμορφ. Σωτ. Μοσχάτου	7.707.—	7.618.—
53) > Παύλου Ψαρρῶν	38.614.—	36.090.—	115) > > Καλλιθέας	12.391.70	11.537.70
54) > Πολυκάριπου	3.002.—	2.991.—	116) > > Κηφισίας	11.247.—	6.407.—
55) > Στυλιανοῦ Ἄρεως	6.528.—	6.690.—	117) Κοιμ. Θεοτόκου Ἡλιουπόλεως	10.720.—	7.277.—
56) > Σάββα Βοτανικοῦ	7.727.90	7.080.—	118) Ἀγ. Νικολάου Χαλανδρίου	8.970.30	7.970.—
57) > Σπυρίδωνος Σταδίου	26.162.70	24.400.20	119) > > Καλλιθέας	8.215.—	8.244.50
58) Τριάδος Βύρωνος	17.325.60	16.461.70	120) > Πάντων Χαροκόπου	23.276.—	22.115.50
59) Ταξιαρχῶν Π. Ἀγορᾶς	5.962.—	5.907.—	121) Ἀναλήψεως Κορωπίου	11.413.—	8.691.—
60) Ἀγ. Βασιλείου Πυλυγώνου	50.659.—	37.762.—	122) Ἀγ. Νικολάου Ἀμαρουσίου	8.970.30	8.970.30
61) > Τριάδος Κεραμεικοῦ	16.896.—	15.334.—	Σύνολον		
62) > > Ἀμπελοκήτων	6.558.—	5.763.—	2.342.964.90	2.132.832.75	
63) > Τρύφωνος	3.721.—	3.721.—	Γεν. Φιλοπτώχου Ταμείου	527.611.50	532.845.20
64) > Φωτεινῆς Ἰλισσοῦ	8.963.—	9.044.45		2.870.576.40	2.715.677.95
65) > Φιλίππου	6.798.—	5.354.—			
66) > Ἀντωνίου Περιστερίου	2.413.20	2.220.70			
67) Τριῶν Ἱεροσολῶν Πετραλώνων	18.749.20	18.850.—			
68) Ἀγ. Νικολάου Καισαριανῆς	10.836.—	10.718.—			

Ἐκ μεταφορᾶς 1.579.039.20 1.405.026.70

Τύποις «Φοινίκας» ὁδὸς Λεωνόπου 4, Ἀθήναι Τηλ. 28873